Kronika obce Važec

rok 2019

Tento zväzok Kroniky obce Važec za rok 2019 obsahuje 127 strán, slovom stodvadsať sedem

.....

Ing. Milan Ličtiak

starosta obce

.....

Ing. Elena Jelenová

kronikárka obce

Obsah

Úvod ..... str. 6

1 Obec Važec – samospráva ..... str. 7

1.1 Orgány obce ..... str. 7

1.2 Erb obce ..... str. 10

1.3 Obecný úrad ..... str. 11

1.4 Rozpočet obce na rok 2019 ..... str. 12

1.5 Kalendáre na rok 2019 ..... str. 13

1.6 Hospodárenie obce v roku 2019 ..... str. 13

1.7 Ambulancie lekárov ..... str. 15

1.8 Obecná knižnica ..... str. 16

1.9 Dom smútku ..... str. 16

1.10 Výsledky prezidentských volieb v oboch okrskoch obce ..... str. 17

2 Významné návštevy ..... str. 18

3 Osobnosti, ktoré opustili važecký pozemský svet ..... str. 19

3.1 JUDr. Michal Hyben ..... str. 20

3.2 Mgr. Agata Ilavská ..... str. 21

4 Výstavba a zmeny ..... str. 21

5 Školstvo ..... str. 22

5.1 Základná škola s Materskou školou vo Važci ..... str. 23

5.1.1 Niektoré z mnohých aktivít základnej školy v roku 2019 ..... str. 24

5.1.2 Ponuka krúžkov v školskom roku 2019/202O ..... str. 30

5.1.3 Žiacky parlament ..... str. 31

5.2 Edukačný proces v materskej škole ..... str. 31

5.3 Školský klub detí ..... str. 32

5.4 Stravovanie v školskej jedálni ..... str. 35

6 Cirkevný život ..... str. 35

6.1 Evanjelická cirkev augsburského vyznania – cirkevný zbor ECAV na Slovensku Važec ..... str. 35

6.2 Rímskokatolícka farnosť vo Važci ..... str. 39

7 Cestovný a turistický ruch ..... str. 44

7.1 Dom Jana Hálu ..... str. 44

7.2 Múzeum ľudových tradícií ..... str. 46

7.3 Važecká jaskyňa ..... str. 47

7.4 Možnosti ubytovania ..... str. 47

8 Firmy a podnikatelia ..... str. 50

8.1 Poľnohospodárske družstvo Važec ..... str. 50

8.2 Urbár, pozemkové spoločenstvo Važec ..... str. 51

8.3 Miestni podnikatelia ..... str. 53

8.4 Služby v obci ..... str. 54

9 Kultúrno-spoločensko-športové akcie ..... str. 55

9.1 Fyzické napadnutie mladého muža ..... str. 59

10 Politické strany ..... str. 60

11 Činnosť miestnych organizácií, spolkov a združení ..... str. 61

11.1 COOP Jednota Liptovský Mikuláš, spotrebné družstvo, členská základňa vo Važci ..... str. 61

11.2 Dobrovoľný hasičský zbor ..... str. 62

11.3 Folklórne združenie Stráne ..... str. 65

11.4 Miestny odbor Matice slovenskej ..... str. 66

11.5 Miestna organizácia Jednoty dôchodcov ..... str. 67

11.6 Miestny spolok Slovenského Červeného kríža ..... str. 69

11.6.1 Zoznam ocenených darcov za roky 1988 – 2019 ..... str. 72

11.7 Poľovné združenie Kriváň ..... str. 75

11.8 Základná organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov ..... str. 77

12 Šport v obci ..... str. 78

12.1 Z nedávnej histórie športového klubu ..... str. 78

12.2 Športový klub Kriváň Važec ..... str. 78

12.2.1 Aerobik ..... str. 79

12.2.2 Žiacky a mládežnícky futbal ..... str. 79

12.2.3 Futbal dospelých ..... str. 80

12.2.4 Nohejbal ..... str. 80

12.2.5 Silové cvičenia ..... str. 80

12.2.6 Šach ..... str. 81

12.2.7 Turistika ..... str. 84

12.2.8 Volejbal ..... str. 84

12.2.9 Vytrvalostné športy ..... str. 84

12.3 Podtatranská mariášová liga ..... str. 85

13 Počasie ..... str. 85

14 Záver ..... str. 86

PRÍLOHA k zväzku Obecnej kroniky za rok 2019 ..... str. 88

Zoznam príloh ..... str. 89

Úvod

Rozvoj, pokrok a výstavba našej obce vo všetkých oblastiach života rýchlo napreduje. Zachytávajú ich tlačené i elektronické masmédiá či knižné publikácie. Detaily i atmosféru, ktorú život donáša každej obci, osobitne zaznamenávajú kroniky a pamätné knihy.

Naša obecná kronika chce poodhaliť súčasný rýchly rozvoj i tým, že jednoducho zaznamená včerajšie udalosti, prekryté sledom novodobých dejín.

Vzhľadom na súčasný stav v obci Važec a kronikárstvo v ňom, hľadali sa riešenia, aby sa táto povinnosť daná zákonom už v roku 1920 rozvíjala i naďalej na kvalitnej úrovni.

Obecné zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 25. apríla 2019 prijalo Uznesenie č. 35/2019, ktorým som bola do funkcie kronikára obce zvolená.

Osobne, s úctou a plnou vážnosťou i zodpovednosťou sa uvedeným uznesením stávam súčasťou zaznamenávania histórie našej rázovitej podtatranskej obce. Úvodom uvádzam krátko zo svojho životopisu. Od svojho narodenia celý svoj život (s výnimkou vysokoškolského štúdia a pár rokov pôsobenia ako vysokoškolská asistentka – pedagóg na Chemicko-technologickej fakulte vtedajšej Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave a výskumná pracovníčka i vedúca Skúšobne olejov v Energetickom ústave Praha, pobočka Bratislava) žijem ako hrdá občianka tu doma vo Važci.

Po návrate zo slovenského hlavného mesta som sa venovala materským povinnostiam a výchove svojich dvoch synov. Po materskej dovolenke som sa zamestnala ako vedúca laboratória D1 diaľnice Hybe-Važec, neskôr manažér kvality D1 Hybe-Važec i D1 Matejovce-Jánovce. Väčšinu času však pôsobím v učiteľskom povolaní, ktoré je pre mňa najmä poslaním. Momentálne učím trinásty rok na Evanjelickom gymnáziu Juraja Tranovského v Liptovskom Mikuláši. Som aktívnou členkou a funkcionárkou odborných i kultúrno-spoločenských organizácií. Nebola som a nie som organizovaná v žiadnej politickej strane. Prácu kronikára chápem ako výsostne nadstranícku a veľmi dôležitú pre budúcnosť.

Táto kronika, ktorú oddane a radostne píšem je jedinečným dielom, ktorá je písaná nielen pre nás – súčasníkov, ale najmä tých, ktorí popísané udalosti nezažili osobne a ktorí si z predkladaných riadkov utvoria obraz ľuďoch, dobe, tradíciách a zvykoch.

1 Obec Važec - samospráva

Obec Važec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. V obci sa nachádza evanjelický a katolícky kostol, Obecné múzeum, Dom Jana Hálu, súkromné Múzeum ľudových tradícií a jaskyňa.

Nadmorská výška: 900 m n/m (výškové rozpätie od 750 do 1106,1 - Slamená)

Kraj: Žilinský kraj

Okres: Liptovský Mikuláš

Región: Horný Liptov

Populácia: 2 359 /stav k 31.12.2019 (V tomto roku sa na trvalý pobyt nahlásilo 24 nových občanov a odsťahovalo sa 16 občanov). Narodilo sa 18 detí a zomrelo 11 obyvateľov. Priemerný vek obyvateľov k rovnakému dátumu bol 42,27 rokov.

Rieka: Biely Váh

Prvá písomná zmienka: rok 1280

Rozloha územia obce: 59,686 km^2

Samosprávu obce vykonávajú obyvatelia obce :
a/ orgánmi obce,
b/ miestnym referendom,
c/ zhromaždením obyvateľov obce.

Obec spolupracuje v záujme rozvoja obce s politickými stranami a politickými hnutiami, s občianskymi združeniami a inými právnickými osobami, ako aj s fyzickými osobami pôsobiacimi v obci.

1.1 Orgány obce

1./ **Obecné zastupiteľstvo obce Važec**
Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce na štyri roky. Obecné zastupiteľstvo má 9 poslancov:
1. Peter Jacko

2. Ľudovít Renko

3. Ľubomír Čupka

4. Martina Kleinová

5. Miroslav Ilavský

6. Miroslav Ivan

7. Andrej Halčin

8. Ing. Martina Šeďová

9. Rastislav Ilavský

a) **Obecná rada Obecného zastupiteľstva** v zložení: starosta Ing. Milan Lištiak, zástupca starostu Miroslav Ilavský, Martina Kleinová, Peter Jacko

b) **komisie Obecného zastupiteľstva**

Komisia na ochranu verejného záujmu

Predseda: Ľubomír Čupka
členovia : Peter Jacko
Ľudovít Renko
tajomník : Adriana Ilavská

Komisia financií, strategického plánovania, správy majetku a cestovného ruchu

predseda: Ing. Martina Šeďová
členovia: Mária Ilavská
Ing. Zdenko Profant
Iveta Pleváková
Marika Lištiaková
tajomník: Ing.Kristína Ilavská

Komisia územného plánovania, urbanistiky a výstavby, životného prostredia, verejného poriadku a dopravy

predseda: Ľudovít Renko
podpredseda pre úsek územného plánovania, urbanistiky a výstavby:
Ján Jurčo

členovia úseku pre územné plánovania, urbanistiku a výstavbu :

Ján Renko
Jaroslav Bednár

tajomník: Rastislav Sirotiak

podpredseda pre úsek životného prostredia :

Andrej Halčin

členovia: Rastislav Ilavský

tajomník: Slávka Ilavská

podpredseda pre úsek verejného poriadku a dopravy :

Miroslav Ivan

členovia: Tibor Lučanský
Tomáš Bartko
Ľubomír Čupka

tajomník: Adriana Ilavská

Komisia školstva, mládeže, kultúry a športu

Predseda : Martina Kleinová

členovia: Peter Jacko
Miroslav Ivan
Ing. Elena Jelenová
Matúš Ilavský
Iveta Ilavská
Katarína Šeďová
Jana Pastuchová

tajomník: Lenka Jakubčiaková

Komisia zdravotníctva, sociálnych vecí a rodiny

predseda: Miroslav Ilavský

členovia: Ľubomír Čupka
Mgr. Zuzana Profantová
Martina Kleinová
Ing. Marcela Michalková

tajomník: Dagmar Profantová

2./ **starosta obce**
Je predstaviteľom obce a najvyšším výkonným orgánom obce. Funkcia starostu obce je verejná funkcia. V komunálnych voľbách r. 2018 bol opätovne zvolený za starostu obce Ing. Milan Lištiak.

1.2 Erb obce

Dňa 3. júna 1997 bol obecným zastupiteľstvom prijatý Erb obce. Autorom výtvarných návrhov bol važecký rodák – akademický maliar Dr. Ondrej Bartko – Šadar.

„V modrom štíte nad zvlneným úpätím strieborný masív Kriváňa, v strede tri zvonce".

Najstarším pečatným symbolom obce Važec bol patrón pôvodného kostolíka z 12.-13.storočia - pustovník Anton - ktorý v ľavej ruke drží pravdepodobne pustovnícku palicu a v pravej ruke zvonec.

Od 17. do konca 19. storočia používala obec používala obecné znaky s týmto vyobrazením a s kruhopisom "Sigilum opidi Važec". Ten je prenesený aj do doteraz zachovanej historickej pečate z roku 1750.

V donačných listinách – prvých písomnostiach z rokov 1222 – 1270 sa vyskytuje slovo Važec ako pomenovanie rieky Váh.

Zvlnené úpätie predstavuje rozvodie riek, ležiace v chotári obce i nárečovú obmenu názvu rieky, pretože Važec je prvá obec na riečke Biely Váh. Jej prameň vyviera pod Kriváňom, ktorého svahy ležia v pôvodnom katastrálnom území obce a tvorí neodmysliteľnú kulisu, spolu s ďalšími hrebeňmi Vysokých Tatier, strážiacu zo severnej strany jej obyvateľov celé veky.

Jeden z troch zvoncov sa viaže na prvok z historickej pečate ako atribút Antona - pustovníka, ďalšie dva zvonce sú prepojením na novšiu históriu a vyjadrujú ovčiarstvo a pastierstvo ako základ živobytia obyvateľov strání pod Kriváňom. Zvonec vyjadruje zároveň tradíciu: spev, slovo, posolstvo a prvé osídlenie.

Farby obce - biela, červená, modrá - sú charakteristické pre ľudový textil s typickou bielo-červenou kombináciou a tradičnou modrotlačou domáckej výroby.

1.3 Obecný úrad

Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom.

Zamestnanci

Starosta obce Važec: Ing. Milan Lištiak / od 14.12.2014

Adresa: Na Harte 19, 032 61 Važec

Adriana Ilavská - referent na úseku vnútornej správy a referent na úseku sekretariátu starostu

Dagmar Profantová - referent ekonomického úseku a referent sociálneho úseku

Ing. Kristína Ilavská - referent ekonomického úseku

Slávka Ilavská - referent miestnych daní a poplatkov, pokladne a životného prostredia

Rastislav Sirotiak -referent na úseku stavebnom, územného plánovania a civilnej ochrany, referent na úseku investičnej činnosti, údržby, opráv, odpadového hospodárstva, správy cintorína, malých obecných služieb a obecnej logistiky

Lenka Jakubčiaková – kultúrny referent

Ing. Ľudovít Budzák - hlavný kontrolór obce

Úradné hodiny Obecného úradu Važec

Pondelok: 07:15-12:00 a 13:00-16:00
Utorok: 07:15-12:00 a 13:00-16:00
Streda: 07:15-12:00 a 13:00-16:00
Štvrtok: 07:15-12:00 a 13:00-16:00
Piatok: 07:15-12:15, nestránkový deň

1.4 Rozpočet obce na rok 2019

Rozpočet obce na rok 2019 bol zostavený ako vyrovnaný. Bežný rozpočet bol zostavený ako prebytkový s prebytkom vo výške 75.604,00 € a kapitálový rozpočet ako schodkový so schodkom 456.786,00 € a finančné operácie prebytkové s prebytkom 579.197,00 €.

Hospodárenie obce sa riadilo podľa schváleného rozpočtu na rok 2019, ktorý bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 30.11.2018, uznesením č. 504/2018 s ich následnými schválenými zmenami, ktorých bolo šestnásť.

	Schválený rozpočet	Schválený rozpočet po poslednej zmene
Príjmy celkom	1.925.207,00	2.259.299,50
z toho :		
Bežné príjmy	1.376.791,00	1.648.181,00
Kapitálové príjmy	136.434,00	25.483,00
Finančné príjmy	407.450,00	535.203,00
Príjmy RO s právnou subjektivitou	4.532,00	50.432,50
Výdavky celkom	1.925.207,00	2.259.299,50
z toho :		
Bežné výdavky	643.087,00	754.639,50
Kapitálové výdavky	593.220,00	597.836,00
Finančné výdavky	30.800,00	30.800,00
Výdavky RO s právnou subjektivitou	658.100,00	876.024,00
Rozpočtové hospodárenie obce	0	0

Poslanci naplánovali napr.: výstavbu chodníka na ulici Hlavnej, druhú etapu rekonštrukcie verejného osvetlenia, druhú etapu trhoviska ai.

1.5 Kalendáre na rok 2019

Vedenie obce pre všetkých obyvateľov pripravilo malý darček. Do každej domácnosti distribuovali kalendáre na rok 2019 s tematikou našej obce. Tento darček potešil všetkých obyvateľov a našiel si zodpovedajúce miesto v domácnostiach. V prípade ďalšieho záujmu bola možnosť zakúpiť ho v cukrárni IRISIS.

1.6 Hospodárenie obce v roku 2019

Z rozpočtovaných celkových príjmov 2.259.299,50 € bol skutočný príjem k 31.12.2019 v sume 1.914.821,09 €.

Z rozpočtovaných kapitálových príjmov 25.483,00 € bol skutočný príjem k 31.12.2019 v sume 25.482,73 €.

Obec prijala finančné dotácie, ktoré účelovo využila podľa uvedenej tabuľky:

Poskytovateľ dotácie	Suma v €	Účel
Slovenský futbalový zväz	10.000,00	dotácia určená na prestrešenie tribúny na futbalovom ihrisku v areáli základnej školy.
Ministerstvo vnútra SR	7.000,00	dotácia určená na vybudovanie kamerového systému v obci Važec v rámci projektu prevencie kriminality.

Z rozpočtovaných celkových výdavkov 2.259.299,50 € bolo skutočne čerpané k 31.12.2019 v sume 1.830.697,09 €.

Počas roka boli miestnym organizáciám z rozpočtu obce poskytnuté finančné prostriedky vo výške:

Miestny odbor Matice Slovenskej 2.200,00 €,
Jednota dôchodcov vo Važci 1.979,95 €,
Dobrovoľný hasičský zbor 10.583,60 €,
MS Slovenský červený kríž 500,00 €,
ŠK Kriváň Važec (náklady na činnosť jednotlivých oddielov športového klubu) 16.000,00 €,
Folklórne združenie Stráne (príspevok na vydanie hudobného CD nosiča, príspevok na činnosť a nákup krojov) 4.500,00 €,
Komisia pre mládež v Spišskej diecéze (zakúpenie hudobného nástroja) 500,00 €,
Rímskokatolícka cirkev Biskupstvo Spišské Podhradie (náklady na prevádzku centra voľného času) 2.436,00 €,
Diecézne centrum voľného času (zážitková pedagogika) 300,00 €,
Vivien (knižná publikácia „Ján Ilavský Podkrivánsky život s poéziou") 1.500,00 €,
Jekh Drom (prevádzkové náklady centra) 1.000,00 €.

Z rozpočtovaných bežných výdavkov 754.639,50 € bolo skutočne čerpané k 31.12.2019 v sume 636.712,93 €.

Z rozpočtovaných kapitálových výdavkov 597.836,00 € bolo skutočne čerpané k 31.12.2019 v sume 310.718,03 €.

Medzi významné položky kapitálového rozpočtu patrilo:

1. verejné osvetlenie II. etapa - skutočne vyčerpané v sume 44.096,63 €, čo predstavuje 100,00% čerpanie.

2. oporný múr Važecký potok - skutočne vyčerpané v sume 45.857,65 €, čo predstavuje 100,00 % čerpanie.

3. trhovisko - skutočne vyčerpané v sume 68.052,73 €, čo predstavuje 100,00 % čerpanie.

4. chodník ul. Hlavná + dažďová kanalizácia - skutočne vyčerpané v sume 100.702,25 €, čo predstavuje 97,30 % čerpanie.

Celkové hospodárenie obce v roku 2019:

PRÍJMY SPOLU	1.914.821,09
VÝDAVKY SPOLU	1.830.697,19
Hospodárenie obce	84.123,90
Vylúčenie z prebytku – nevyčerpaná dotácia „Kamerový systém v obci Važec"	- 7.000,00
Vylúčenie z prebytku- záloha na zmeny a doplnky územného plánu obce Važec č.2	- 4.000,00
Nevyčerpané prostriedky dotácia strava	- 12.324,00
Upravené hospodárenie obce	60.799,90

Na základe uvedených skutočností boli prostriedky navrhnuté na tvorbu rezervného fondu za rok 2019 vo výške 60.799,90 €.

1.7 Ambulancie lekárov

1. Všeobecná ambulancia pre dospelých, poskytovateľ: JAZMED, s.r.o. Telgárt, odborný zástupca: MUDr. Ján Zachar

- Zdravotná sestra: Iveta Rysuľová
- Ordinačné hodiny od 1. apríla 2019: pondelok: 12:30 – 16:00 h
  streda: 7:00 – 14:00 h
  piatok: 7:00 – 14:00 h

Ambulancia je prevádzkovaná na Ul. Hlavnej č. 775.

2. Ambulancia detskej lekárky MUDr. Jitky Veselej

- Zdravotná sestra: Drahomíra Rezníková
- Ordinačné dni do 14. 3. 2019: pondelok od 12:30 do 14:30 h, v stredu a piatok od 8:00 do 10:00 h
- Od 15.3.2019 ordinačné hodiny: pondelok: 11:30 – 15:00 h a

piatok: 8:00 – 11:00 h

Ambulancia je prevádzkovaná v priestoroch Základnej školy s Materskou školou.

1.8 Obecná knižnica

Obecná knižnica bola prevádzkovaná na prízemí Kultúrneho strediska. Počas otváracích hodín je prítomná knihovníčka Mgr. Mária Cholvádová. Pre verejnosť je k dispozícii vo štvrtok a nedeľu od 17,00 do 19,00 h, pre Základnú školu s Materskou školou v stredu od 9,00 do 11,00 h.

Obecná knižnica disponuje 6.669 knižničnými jednotkami. Z toho je 1.214 titulov odbornej literatúry pre dospelých, 3.537 titulov krásnej literatúry pre dospelých, 270 titulov odbornej literatúry pre deti a 1.648 titulov krásnej literatúry pre deti.

V roku 2019 pribudlo 73 nových knižných titulov, darom 36 ks knižných titulov. V roku 2019 bolo uskutočnených 787 výpožičiek z toho 705 dospelých čitateľov a 82 detských čitateľov. V knižnici bolo zorganizovaných 15 podujatí a to 5 výchovno-vzdelávacích aktivít , 5 informatívno-výchovných podujatí a 10 podujatí pre dôchodcov.

1.9 Dom smútku

foto: archív Eleny Jelenovej

Správcom domu smútku je Branislav Čipka, ktorého počas neprítomnosti zastupuje Jana Šeďová. Určenie hrobového miesta má na starosti Rastislav Sirotiak, nájomnú zmluvu Adriana Ilavská. Poplatok za hrobové miesto vyberá ekonómka Ing. Kristína Ilavská. O okolie sa starajú pracovníčky obecného úradu, ktoré vlani urobili skalku a aj tento rok vysadili v okolí kvitnúce letničky.

1.10 Výsledky prezidentských volieb v oboch okrskoch obce

Tohto roku sa v marci konali voľby prezidenta v dvoch kolách (prvé kolo sa uskutočnilo 16. marca a druhé kolo 30. marca). V našej obci sme mali dva volebné okrsky.

Výsledky 1. kola prezidentských volieb, okrsok č.1:

Počet voličov zapísaných v zozname voličov: 973

Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní: 387

Počet voličov, ktorí odovzdali obálku: 387

Počet platných hlasov: 386

Platné hlasy pre jednotlivých kandidátov:

Béla Bugár – 2, Zuzana Čaputová – 61, Martin Daňo – 1, Štefan Harabin – 83, Eduard Chmelár – 17, Marian Kotleba – 88, Milan Krajniak – 12, József Menyhárt – 0, František Mikloško – 25, Robert Mistrík – 1, Maroš Šefčovič – 94, Róbert Švec – 0, Bohumila Tauchmannová – 1, Juraj Zábojník – 1, Ivan Zuzula – 0.

Výsledky 1. okrsku v 2. kole prezidentských volieb:

Počet voličov zapísaných v zozname voličov: 939

Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní: 274

Počet voličov, ktorí odovzdali obálku: 274

Počet platných hlasov: 267

Platné hlasy pre jednotlivých kandidátov:

Zuzana Čaputová – 87, Maroš Šefčovič – 180

Výsledky 2. okrsku v 1. kole prezidentských volieb:

Počet voličov zapísaných v zozname voličov: 966

Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní: 324

Počet voličov, ktorí odovzdali obálku: 324

Počet platných hlasov: 322

Platné hlasy pre jednotlivých kandidátov:

Béla Bugár – 0, Zuzana Čaputová – 75, Martin Daňo – 1, Štefan Harabin – 66, Eduard Chmelár – 4, Marian Kotleba – 66, Milan Krajniak – 8, József Menyhárt – 0, František Mikloško – 32, Robert Mistrík – 1, Maroš Šefčovič – 65, Róbert Švec – 0, Bohumila Tauchmannová – 2, Juraj Zábojník – 2, Ivan Zuzula – 0.

Výsledky 2. kola prezidentských volieb, okrsok č.2:

Počet voličov zapísaných v zozname voličov: 939

Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní: 220

Počet voličov, ktorí odovzdali obálku: 220

Počet platných hlasov: 214

Platné hlasy pre jednotlivých kandidátov:

Zuzana Čaputová – 93, Maroš Šefčovič – 121.

2 Významné návštevy

Našu obec navštívila riaditeľka Domu Matice slovenskej v Rožňave a podpredsedníčka Matice slovenskej na Slovensku, naša rodáčka Ing. Zlatica Hálková. Stalo sa tak pri príležitosti „Otvárania studničiek", kedy sa vyznala zo svojej lásky k rodnému Važcu, folklóru a jeho tradíciám, nádhernému spevu i žilky rozihranému tancu.

Pri rovnakej príležitosti nás navštívil aj starosta obce Pača – Ladislav Zagiba, odkiaľ vystupoval v programe aj folklórny súbor. Obec Pača patrí do regiónu Horný Gemer, v porovnaní s našou obcou je počtom obyvateľov omnoho menšia i mladšia, má okolo 630 obyvateľov a jej prvá písomná zmienka sa uvádza z r. 1338.

Po pracovnej brigáde, ktorá prebiehala od 24. augusta do začiatku septembra tohto roku v katastri našej obce v lokalite Petrovská na nemeckom vojenskom cintoríne, položili dňa 5. 9. vence a vzdali tak úctu všetkým padlým vojakom.

Pietneho aktu sa zúčastnili: veľvyslanec Spolkovej republiky Nemecko Joachim Bleicker, odborný tajomník spoločnosti starostlivosti o nemecké vojenské hroby Michal Bochin, náš starosta Ing. Milan Lištiak, členovia 63. LTG jednotky nemeckej armády Bundeswehr (transportné krídlo vzdušných síl), zástupcovia nemeckej i slovenskej mládeže.

Veľvyslanec Joachim Bleicker zdôraznil potrebu pripomínať si hrôzy vojnových konfliktov, aby osudy padlých viedli dnešných ľudí k pokojnému životu bez vojen a agresií.

Odborný tajomník spoločnosti starostlivosti o nemecké vojenské hroby Michal Bochin výrazný ekonomický i obrovský spoločenský rozmer pobytu vojakov – brigádnikov, ktorí bývali vo vojenskej akadémii v Liptovskom Mikuláši a nadviazali nové priateľstvá so slovenskou mládežou.

Náš starosta Ing. Milan Lištiak vyzdvihol radosť nad tým, že patríme ku generácii, ktorá nezažila hrôzy vojny a vyslovil prianie, aby sme si vážili slobodu a žili v mieri a pokoji.

3 Osobnosti, ktoré opustili važecký pozemský svet

V tomto roku zomreli dvaja pre obec výnimoční ľudia: JUDr. Michal Hyben a Mgr. Agata Ilavská.

3.1 JUDr. Michal Hyben

JUDr. Michal Hyben bol človek s veľkým rozhľadom, milovník Važca a tradícií, neúnavný bojovník za prinavrátenie chotárov, bol zakladajúcim členom MO MS vo Važci a takmer 30 rokov predsedom revíznej komisie miestnej organizácie.

Bohatá bola jeho publikačná činnosť. Od r. 1980 bol zostavovateľom monografií Važec, Na Važeckej svadbe, Dúchanie do našej pahreby, Paberky z iskier, Paberky, bol autorom muzikálu Jánošíci, mnohých CD i DVD. Naposledy v r. 2018 spoluautorom publikácie Važec v obrazoch ešte v plnej sile.

Bol výnimočným človekom v rôznych oblastiach spoločenského života. Mnohé slová z histórie položil na papier, mnohé povedal svojej manželke, mnohým z rodiny, mnohým z nás.

Aktívnym bol aj v domácom Evanjelickom cirkevnom zbore. Ako mladý maturant spolupracoval s p. farárom Kmeťom, ktorý mu plne dôveroval a v tom čase v „Našom Dome" nacvičovali i hrávali divadlá.

V rokoch 1951-1952 bol predsedom Združenia evanjelickej mládeže vo Važci. Bibliu i spevník mal vždy na svojom nočnom stolíku, aby mu boli poruke kedykoľvek. Z Biblie rád čítal svojej milovanej a milujúcej manželke. Autorom jeho obľúbených piesní bol evanjelický kňaz, važecký rodák, profesor Dr. Michal Lúčanský.

S cirkevným zborom spolupracoval naďalej, v r. 2003 sa aktívne podieľal pri organizácií prác opravy nášho kostola. V júli r. 2015 z prameňov spracoval históriu nášho CZ ECAV Važec.

Bol verným spolupracovníkom, pokorným človekom, veci riešil priamo, čestne, uprednostňoval pokojnú komunikáciu, dobré vzťahy. Pri osobných stretnutiach nás vždycky vítal s láskavým úsmevom i milým slovom. Bol našim múdrym a dobrotivým radcom. Jeho prítomnosť pre nás znamenala vzácnu podporu, istotu, radosť, spolupatričnosť. Zomrel 10. júna 2019 vo veku 88 rokov.

Česť jeho pamiatke!

3.2 Mgr. Agata Ilavská

Mgr. Agata Ilavská nastúpila do ZŠ vo Važci dňa 25.8.1983 na pozíciu učiteľky matematiky a brannej výchovy.

Od školského roka 1985/86 vykonávala funkciu podpredsedníčky Základnej organizácie ROH a poslankyne MNV.

Od 1991/92 pracovala ako zástupkyňa riaditeľa školy a od 23.8.1996 ako riaditeľka ZŠ. V tejto funkcii dňa 2.9.1996 otvorila slávnostným prestrihnutím pásky „bránu" novej budovy ZŠ a dňa 14.12.2000 otvorila telocvičňu.

Dňa 2.9.2006 bola menovaná do funkcie riaditeľky ZŠ a MŠ. Počas jej pôsobenia zapájala školu do rôznych projektov pre zatraktívnenie vyučovacieho procesu i budovanie exteriéru školy. Dbala tiež na podporu regionálnej výchovy, v roku 2014 sa zaslúžila o vznik Važeckej izby v škole, ktorá je kompletnou zbierkou o histórii a živote ľudí obce.

Svoj čas, lásku i energiu venovala škole, žiakom, rodičom, kolegom terajším i bývalým, priateľom z partnerskej školy v Blatnej, bola nápomocná, ústretová. Bola neobyčajne blízkym človekom. O školu sa starala ako o svoje dieťa. Do jej každodenného života vnášala pokoj, radosť, pohodu, láskavé slovo. Svojím zodpovedným prístupom si získavala dôveru žiakov, spájala a stmeľovala kolektív, upevňovala dobré vzájomné vzťahy nielen v škole, ale aj v obci a spoločenských organizáciách. Zomrela 22. decembra 2019 vo veku 60 rokov.

Česť jej pamiatke!

4 Výstavba a zmeny

V roku 2019 boli realizované vo výstavbe obce nasledovné akcie:

1. Nová palubovka v telocvični Základnej školy s Materskom školou

– od presťahovania a uvedenia do prevádzky v nových priestoroch základnej školy bola pôvodná palubovka značne opotrebovaná a nachádzala sa v havarijnom stave.

2. Revitalizácia okolia obecného úradu 1. etapa

- v rámci tejto akcie bol vybudovaný chodník a parkovisko pred Veľkou zasadacou miestnosťou Obecného úradu z dôvodu zvýšenia bezpečnosti a ochrany zdravia obyvateľov.

3. Chodník pre peších na ulici Hlavnej

- hlavným dôvodom bolo zvýšenie bezpečnosti a ochrany zdravia obyvateľov, nakoľko ide o frekventovanú ulicu, ktorá vedie k Domu smútku, na cintorín a na ktorej sídlia mnohé obchody, ale i kaderníctvo, lekáreň a pošta.

4. Dokončovanie dažďovej kanalizácie na ulici Hlavnej

- práce sa realizovali v súvislosti s výskytom prívalových dažďov, ktoré sa vyskytujú čoraz častejšie. Išlo o odvedenie vody z prívalových dažďov a tiež dôležité protipovodňové opatrenie pre budúcnosť.

5. Brehové úpravy Važeckého potoka

– šlo o sanáciu a vybudovanie oporného múru v priestoroch pred starou evanjelickou školou, bývalou hlavnou budovou základnej školy, nakoľko múr bol v havarijnom stave a hrozilo zavalenie a zahatanie koryta potoka, ktorý tečie v tesnej blízkosti rodinných domov pozdĺž hlavnej cesty. Úprava je dôležitým protipovodňovým opatrením aj pre budúcnosť.

6. Dokončenie výmeny verejného osvetlenia za LED svietidlá

- šlo o ekologickú modernizáciu a najmä o energetickú úsporu v porovnaní s pôvodnými svietidlami, ktoré osvetľovali oblohu a boli príčinou zvýšenej tvorby fotochemického smogu.

5 Školstvo

V našej obci má právnu subjektivitu Základná škola s Materskou školou vo Važci.

5.1 Základná škola s Materskou školou vo Važci

Adresa: Školská 339, 032 61 Važec

Riaditeľka školy: Mgr. Agata Ilavská (od 1.9.1996 do 06/2019)

Poverená zastupovaním riaditeľkou školy (od júna 2019 do decembra 2019): Mgr. Viera Jakúbeková.

Starostom obce Ing. Milanom Lištiakom poverená od 27. 12. 2019 vedením ZŠ s MŠ do doby vymenovania nového riaditeľa: Mgr. Viera Jakúbeková, ktorej pomáhali pri výkone funkcie Mgr. Tatiana Bániová, vedúca MZ a Mgr. Katarína Ilavská - vedúca MZ špeciálnych tried.

foto: archív Eleny Jelenovej

Základnú školu navštevovalo 219 žiakov, ktorí boli organizovaní v 13 triedach.

Triedni učitelia v tomto období:

0.trieda – Mgr Eva Fedorová

1.trieda – Mgr. Jana Šuleková

2.trieda – Mgr. Marek Molnár

3.trieda – Mgr. Kvetoslava Gregušková

4.trieda - Mgr. Tatiana Barániová

5.trieda – Mgr. Martina Krajčová

6.trieda – Mgr. Janette Šándorová

7.trieda – Mgr. Michaela Hollá

8.trieda – Mgr. Ivana Gočová

9.trieda – Mgr. Miroslava Juhásová

2. špeciálna trieda – Mgr. Katarína Juríková

3. špeciálna trieda – Mgr. Katarína Ilavská

5.,7. a 8. špeciálna trieda – Mgr. Zuzana Ilavská

5.1.1 Niektoré z mnohých aktivít základnej školy v roku 2019

Karneval

31. januára 2019 sa žiaci prvého stupňa netešili len na polročné vyhodnotenie svojej práce, ale predovšetkým na karneval. Žiaci sa premenili na rôznych zvieracích kamarátov a rozprávkové bytosti. Celým karnevalom sa niesla dobrá zábava umocnená hudbou, tancom rôznymi súťažami.

Lyžiarsky výcvik

V dňoch 4. až 8. februára sa žiaci 6. a 7. ročníka zúčastnili základného lyžiarskeho výcviku v Snowparku Lučivná. Výcviku sa zúčastnilo 12 žiakov, ktorí si pod vedením pedagógov Mgr. Miroslavy Juhásovej a Mgr. Mareka Baláža osvojovali pohybové zručnosti spojené s lyžovaním. Snehové podmienky boli veľmi dobré. Žiaci, ktorí nevedeli lyžovať, získali základy zjazdového lyžovania a tí

zdatnejší sa vo svojich lyžiarskych schopnostiach zdokonalili. V posledný deň žiakom zorganizovali lyžiarske preteky, v ktorých si preverili svoje lyžiarske schopnosti. Milou spomienkou na lyžiarsky výcvik je pamätný list s fotografiou a sladká odmena.

Zimná kalokagatia

V dňoch 12. až 13. marca sa zúčastnili celoslovenskej súťaže škôl –kalokagatie. Realizačný tím tvorili pán učiteľ alebo tréner Mgr. Marek Baláž a Nina Jacková, prítomná bola aj pani učiteľka Mgr. Miroslava Juhásová. Zúčastnili sa XCX preteku, večerných šprintov a MIX štafety, vo všetkých pretekoch mali nielen zastúpenie, ale aj výborné výsledky.
Pretekov sa zúčastnili trinásti súťažiaci: Sofia Kleinová, Romana Pleváková, Patrik Polc, Michal Kuzmiak, Samuel Ilavský, Ján Rysuľa, Simona Jacková, Katarína Kšenzakovičová, Tobias Klein, Daniela Rysuľová, Dávid Renko, Adam Plevák, Stanislav Michalko. Niektorí z pretekárov už súťažne nebehajú za ŠK Kriváň. Zverejňujeme najlepšie výsledky. XCX: S. Ilavský - 2. miesto, večerný šprint: S. Kleinová - 1. miesto, S. Ilavský - 2. miesto a MIX štafeta- tím S. Kleinová/S. Ilavský – 1. miesto s obrovským náskokom!
Ako tím získali celoslovenskú cenu FAIR PLAY.

Hviezdoslavov Kubín

Školské kolo recitačnej súťaže Hviezdoslavov Kubín sa na našej škole uskutočnilo 21. marca. Súťaže sa zúčastnilo 20 žiakov. Súťažiaci boli rozdelení do troch kategórií podľa veku.

Ocenenie získali:

Kategória 1 (žiaci 2. až 4. ročníka) / Poézia: Aneta Zubajová (3. trieda),

Margaréta Šeďová (2. trieda)

Timea Fiamčíková (2.trieda)

Kategória 2 (žiaci 5. a 6. ročníka) / Poézia: Natália Čonková (5. trieda)
Dávid Renko (5. trieda)

Miriam Fiamčíková (5. trieda)

Kategória 2 (žiaci 5. a 6. ročníka) / Próza: Alex Rybka (5. trieda)

Adam Plevák (5. trieda)

Soňa Bartková (5. trieda)

Kategória 3 (žiaci 7. až 9. ročníka) / Poézia: Andrea Jurčová (7. trieda)

Sarah Ilavská (7. trieda)

Michaela Brtáňová (9. trieda)

Deň narcisov

Aj tento rok sa ZŠ s MŠ v spolupráci s MO SČK vo Važci zapojila dňa 11. apríla do verejno-prospešnej finančnej zbierky Dňa narcisov. Dobrovoľníci zo žiakov 9. ročníka vyzbierali v škole i obci spolu 282, 03 €.

Zápis do 1. ročníka

Zápis do prvého ročníka bol dňa 15. apríla. Otvorenú hodinu si pre predškolákov z MŠ pripravila Mgr. Jana Šuleková. Prváci aj predškoláci absolvovali spoločnú vyučovaciu hodinu v prvej triede. Spoločne sa zapájali do rôznych činností pripravených pani učiteľkou. Dopoludnia sa tak budúci prváci zoznámili s priestormi, v ktorých bol popoludní zápis. Zapísali 26 detí. Nie všetky zapísané deti však nastúpia v septembri do školy.

Deň Matiek

Deň Matiek oslávili 14. mája tvorivými dielňami. Mamičky spolu so svojimi deťmi si vytvorili pod vedením pani učiteľky Základnej umeleckej školy Uhliarovej krásne maľované obrázky.

„Matka je tá, ktorá dokáže zastúpiť kohokoľvek, no jej miesto v živote dieťaťa nedokáže zastúpiť nikto iný" (kardinál Mermillod)

Výlet do Blatnej

V dňoch 22. až 25. mája sa žiaci 6. až 9. ročníka spolu s pani riaditeľkou Mgr. Agatou Ilavskou a pani učiteľkami Mgr. Ivanou Gočovou, Mgr. Martinou Krajčovou a Mgr. Katarínou Ilavskou zúčastnili návštevy partnerskej školy ZŠ Jana Amosa Komenského v Blatnej.

Výlet žiakov 1. až 5. ročníka

V utorok 4. júna sa 47 žiakov vybralo na návštevu Ľubovnianskeho hradu a skanzenu v Starej Ľubovni. Prehliadka bola spestrená aj rozprávku Čert a Káča.

Škola v prírode

V dňoch 10. až 14. júna sa žiaci 3. a 4. ročníka zúčastnili školy v prírode v Oraviciach, Oravský hrad, výstup na vrchol zjazdovky, rašelinisko, túry do Juráňovej doliny a vrch Skorušina – to bola len časť bohatého programu, pripraveného pre žiakov.

Plavecký výcvik

Žiaci 5. triedy absolvovali základný plavecký výcvik v hoteli Sipox v Štrbe v dňoch 10. až 14. júna. Na plavecký výcvik sa prihlásilo 10 žiakov, nad ktorými držali ochranné krídla pani učiteľka Mgr. Miroslava Juhásová a pán učiteľ Mgr. Marek Baláž.

MDD

Dňa 3. júna sa uskutočnil Deň detí, ktorý pre deti pripravil pán učiteľ Mgr. Marek Molnár v spolupráci so žiakmi 9. ročníka. Počasie sa opäť usmievalo a bolo veľmi štedré na teplo. Čas obeda deťom spríjemnili Američania, ktorí vytvorili príjemnú atmosféru spojenú s hudbou a balónovým umením a boli súčasťou našej školy až do 7. júna.

Začiatok školského roka

Školský rok sa začal 1. septembra 2019. Školské vyučovanie sa začalo v pondelok 2. septembra 2019. Po zaznení štátnej hymny patrili úvodné slová poverenej riaditeľky Mgr. Viery Jakúbekovej, ktorá v slávnostnom príhovore srdečne privítala všetkých žiakov, rodičov, pedagógov i ostatných zamestnancov našej školy. Osobitnú pozornosť venovala prváčikom, ktorí po prvý krát prešli školskou bránou, aj piatakom, ktorí si budú zvykať na nových pedagógov a v neposlednom rade najstarším žiakom – deviatakom, pre ktorých je šk. rok 2019/2020 posledným rokom v tejto škole. Všetkým pedagógom a žiakom popriala veľa úspechov, radostí a pohody.
O program sa postarali aj deti z MŠ a žiaci prvého stupňa ZŠ.

„Jedz a hýb sa"

Aj v tomto roku sa zapojili do 7. ročníka týždňa „Hovorme o jedle", ktorý vyhlasuje Slovenská poľnohospodárska a potravinová komora a Centrum rozvoja znalostí o potravinách, s cieľom podporiť vzdelávanie detí a mládeže o potravinách a dobrých stravovacích návykoch. Pod názvom „Jedz a hýb sa" si v piatok 18. októbra zorganizovali deň zameraný na zdravú výživu a zdravý životný štýl. Deň začali reláciou v školskom rozhlase, venovanou problematike potravín a výživy a potrebe pravidelného pohybu ako súčasti zdravého životného štýlu. Ďalej žiaci v triedach so svojimi triednymi učiteľmi pripravovali rôzne nátierky, ovocné a zeleninové šaláty. V snahe prispieť k zlepšeniu stravovacích návykov a zdravšiemu životnému štýlu detí pokračovali športovými súťažami v telocvični, v areáli školy a tí najmenší krátkou turistickou vychádzkou.

Prednáška o šikanovaní

Dňa 13. novembra sa konala prednáška o šikanovaní. Žiaci 4. až 9. ročníka sa mohli s kapitánkou JUDr. Annou Poljakovou porozprávať o rôznych formách šikanovania a jeho negatívneho vplyvu. Na rôznych príbehoch z praxe si žiaci vypočuli aké je šikanovanie nebezpečné. Pani kapitánka ich poučila aj o trestnoprávnych následkoch , ktoré zo šikanovania vyplývajú.

„Ja som dobrý remeselník"

Rodina Hlbocká z Piešťan sa dňa 27. novembra predstavila pre všetkých žiakov školy v hudobno-výchovnom koncerte, ktorý zachytával podobu zašlých čias. Cez obraz jarmoku všetci žiaci mali možnosť vnoriť sa do tajov rôznych remesiel ako je drotárstvo, vinohradníctvo, hrnčiarstvo, mlynárstvo, výroba zvoncov, výroba ľudových hudobných nástrojov a ich spojenie s ľudovou piesňou, ktorá bola súčasťou života našich predkov. V programe spoznali rôzne ľudové hudobné nástroje ako sú fujara, gajdy, píšťalky, drumbľa, píla, mrmlák, husle, okarína, ninera, heligónka, ozembuch a iné sprievodné nástroje, ale aj také zaujímavosti, ako sú ladené zvonce a vinohradnícke ulikáče . Hravou a zaujímavou formou si mohli uvedomiť, akým veľkým bohatstvom pre náš národ je naša folklórna tradícia.

Vianočné tvorivé dielne

Dňa 3. decembra sa žiaci ZŠ naladili na vianočnú atmosféru prostredníctvom vianočných tvorivých dielní. Žiaci sa pod vedením pani učiteliek Juhásovej, Piervolovej a Fedorovej venovali aranžovaniu a tvorbe vianočnej výzdoby. Vyrobili krásne výrobky v podobe svietnikov, anjelov, cukrových stromčekov a rôznych vianočných ozdôb. Zo šišiek vyrobili malé vianočné stromčeky a iné ozdoby, ktoré za symbolické ceny predávali žiačky deviateho ročníka spolu s pani učiteľkami Evou Fedorovou, Zuzanou Ilavskou, Michaelou Piervolovou a pani asistentkou Rysuľovou na obecných vianočných trhoch, ktoré sa uskutočnili dňa 7. decembra. Všetky výrobky s radosťou predávali žiačky 9. triedy spolu s pani učiteľkami. Predaju sa darilo a tak sme ešte pred sedemnástou hodinou opustili prázdny stánok.

Pytagoriáda a jej úspešné riešiteľky

V dňoch 10. a 11. decembra sa uskutočnila matematická súťaž Pytagoriáda, ktorá je určená pre žiakov 3. až 8. ročníka základnej školy. Spolu sa do súťaže prihlásilo 18 žiakov, ktorí sa popasovali s 15 úlohami počas 60 minút. Overili si svoje matematické znalosti a vedomosti v rôznych oblastiach matematiky.

Najlepšie výsledky dosiahli žiačky: Timea Fiamčiková (3. trieda),

Soňa Bartková (6. trieda),

Katarína Kšenzakovičová (8. trieda).

V školskom roku 2019/2020 bolo zapísaných 199 žiakov z toho 97 dievčat. Žiaci boli organizovaní v 13 triedach.

1. trieda – Mgr. Kvetoslava Gregušková

2. trieda – Mgr. Jana Šuleková

3. trieda – Mgr. Marek Molnár

4. trieda – Mgr. Tatiana Barániová - vedúca MZ

5. trieda – Mgr. Miroslava Juhásová - výchovný poradca

6. trieda – Mgr. Martina Krajčová - vedúca PK

7. trieda – Mgr. Janette Šandorová

8. trieda – Mgr. Marek Baláž

9. trieda – Mgr. Ivana Gočová

1. špeciálna trieda – Mgr. Eva Fedorová

2.a 3. špeciálna trieda – Mgr. Katarína Juríková

4. špeciálna trieda – Mgr. Katarína Ilavská - vedúca MZ špeciálnych tried

5.,6. a 8. špeciálna trieda – Mgr. Zuzana Ilavská

5.1.2 Ponuka krúžkov v školskom roku 2019/2020

V školskom roku 2019/2020 si žiaci mohli vybrať z nasledujúcich krúžkov:

Vzdelávacia aktivita	**Lektor vzdelávacej aktivity**
Tvorivé dielne / 1. až 4. ročník	Mgr. Eva Fedorová
Malá kuchárka I. / 1. až 4. ročník	Mgr. Kvetoslava Gregušková
Cvičenia z matematiky / 9. ročník	Mgr. Martina Krajčová
Tvorivé dielne / 5. až 9. ročník	Mgr. Miroslava Juhásová
Kondičná príprava / 5. až 9. ročník	Mgr. Marek Baláž
Hry pre každého / 1. až 4. ročník	Mgr. Jana Šuleková
Hravá angličtina / 1. až 4. ročník	Mgr. Marek Molnár
Cvičenia zo slovenského jazyka / 9. ročník	Mgr. Janette Šandorová
Strelecký krúžok / 3. a 4. ročník	p. Ján Jurčo
Strelecký krúžok / 5. až 8. ročník	p. Ján Jurčo
Hasičský krúžok / 3. až 9. ročník	p. Ľubomír Kuzmiak
Športové hry	Mgr. Marek Baláž

5.1.3 Žiacky parlament

Cieľom vytvorenia Žiackeho parlamentu je prepojiť komunikáciu medzi učiteľmi a žiakmi a posilniť žiacke kompetencie. Podieľa sa na organizovaní mnohých akcií, ktoré škola zabezpečuje.

Žiacky parlament pracuje v zložení:

Sandra Rybková, 9. trieda, Sarah Ilavská, 9. trieda, Nina Jacková, 5. trieda, Eva Šeďová, 6. trieda, Dávid Renko, 6. trieda, Kristián Žuffa, 7. trieda, Daniela Rysuľová, 7. trieda, Katarína Kšenzakovičová, 8. trieda, Andrea Jurčová, 8. trieda.

5.2 Edukačný proces v materskej škole

Edukačný proces v materskej škole zabezpečujú pedagogickí zamestnanci: Zástupkyňa riaditeľky ZŠ s MŠ pre materskú školu: Daša Zubajová

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM - „ZVEDAVÉ OČKÁ", ktorý tvoria nasledovné obsahové celky:

Január: „ Len čo príde tuhý mráz, snehu bude až po pás"
Február: „ Už je zima už je mráz, snehu bude až po pás"
Marec: „A zrazu tam všetko žije svet ako z rozprávky je"
Apríl: „Poďte deti na slniečko, poďte deti von."

Máj: „ Jeden, dva ,tri, štyri, päť pôjdem mame kúpiť kvet."
Jún: „Na poludnie na lúke slniečko sa vykúpe"

September: „ Len prš dáždik, dáždiček, otvorím si dáždniček"
Október: „Lístok lístku hovorí, prišla jeseň na hory"
November: Krútia sa vrtia sa snehové vločky
December: „ Na Vianoce deti však, všeličo je naopak".

K 1. septembru 2019 bolo zapísaných do materskej školy spolu 59 žiakov, ktorí boli rozdelení do troch tried. V 1. triede pracovali s deťmi učiteľka

Miroslava Polcová a asistenka Katarína Žuffová, v 2. triede učiteľky Daša Zubajová a Mgr. Michaela Matejková a veľkým žiakom v 3. triede sa venovali učiteľky Martina Kleinová a Narcisa Čupková.

5.3 Školský klub detí

Školský klub detí je významnou a neoddeliteľnou súčasťou školy. Zabezpečuje starostlivosť o deti po vyučovaní tak, aby deti strávili voľný čas aktivitami, ktoré ich zaujmú a o ktoré deti prejavia záujem. Pri ich realizácii je rešpektovaný princíp dobrovoľnosti a pestrosti.

Od januára 2019 so 41 žiakmi zapísanými do ŠKD pracovali tri vychovávateľky: Michaela Piervolová, Bc. Laura Pinčáková , Miroslava Polcová.

Počas zimných mesiacov sa sánkovali, guľovali a spúšťali na klzákoch. Karnevalovým šašom prispeli k výzdobe školy. Na fašiangy mali fašiangovú zábavu. V mesiaci marec si vyrobili vlastné knihy s rôznymi námetmi. Nezabudli sa pripraviť aj na Veľkú noc a to maľovaním sadrových odliatkov. Nasledoval ďalší tematický týždeň a ním bol umelecký, kde sa venovali jarným kvetom, ktoré znázorňovali rôznymi technikami. Deň detí oslávili športovým popoludním. Vplyvom otepľovania, väčšieho výskytu na ŠD mali zdravotnícky deň, kde sa dozvedeli, čo robiť, ak by sa stal úraz. Od februára pracovali na projekte z rozprávky do rozprávky, v ktorom z recyklovaného papiera lepili mozaiku v podobe rozprávky Snehulienka a sedem trpaslíkov. Školský rok nakoniec ukončili diskotékou.

V školskom roku 2019/2020 bolo do školského klubu zapísaných 39 detí.

Vychovávateľky: Mgr. Lucia Jurčová

Michaela Piervolová

Počet oddelení: 2

Ročníky: 1. – 4. ročník

Záujmová činnosť mimo ŠKD: ZUŠ – výtvarný odbor: 6

Krúžky - Hravá angličtina: 13

Kondičná príprava: 5
Hry pre každého: 9
Tvorivé dielne :6
Športové hry: 10
Strelecký: 3
Hasičský krúžok: 5
Malá kuchárka: 10

Celoročný plán práce ŠKD bol rozpracovaný do časovo- tematických plánov pre jednotlivé oddelenia a pravidelne dopĺňaný do týždenných rozvrhov výchovných činností. Pravidelne v dvojtýždňových intervaloch sa vystriedali všetky tematické oblasti výchovy, denne bola zaraďovaná príprava na vyučovanie alebo didaktická hra, odpočinkové, rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane pobytu vonku podľa poveternostných podmienok. Nevyskytol sa žiaden vážnejší úraz.

Vychovávateľky spolupracovali s vyučujúcimi na I. stupni, konzultovali prípadné výchovné a vzdelávacie problémy. Organizačne zabezpečovali aj dochádzku detí zo ŠKD na obed do školskej jedálne, na krúžky a vyučovanie ZUŠ.

K aktívnemu odpočinku a relaxácií využívali hlavne areál školy, ihriská a telocvičňu. Mnoho detí v rôznych časoch navštevovalo ďalšiu záujmovú činnosť, preto nebolo možné sa často vzďaľovať mimo areálu ZŠ. Počas roka si robili rôzne tematické činnosti, vyrábali výrobky, ozdobovali klub.

Začiatok roka otvorili týždňom dodržiavania pravidiel v ŠKD. V októbri púšťali šarkanov v okolí školy a spomenuli si aj na starých rodičov, ktorým vyrobili pozdrav. Na konci októbra pripravili Halloweensky večierok. V novembri si uctili pamiatku zosnulých, pracovali s encyklopédiou, zbierali informácie o planéte a jej obyvateľoch . Počas decembra si pripravili vločkový tanec a pieseň „Sneží" na vianočnú akadémiu. V zimných mesiacoch sa zabávali hrami spojenými so snehom.

Výchovná činnosť prebiehala vo voľnom čase detí a snahou bolo urobiť ju zábavnou, zaujímavou s prihliadnutím na záujmy detí. Dôraz kladú na vytváranie priateľskej atmosféry, využívanie hier nielen na zábavu, ale i poučenie.

foto: archív Eleny Jelenovej

5.4 Stravovanie v školskej jedálni

Vedúca školskej jedálne: Jana Pastuchová

Vedúce kuchárky: Paulína Šeďová, Jana Feriancová

Kuchárka: Veronika Lehotská

Pracovník v prevádzke: Oľga Mudroňová, Mária Kukurová

Školská jedáleň pripravovala priemerne 180 porcií vrátane detí materskej školy. Ponúkala tiež akcie, napr.: Mliečna desiata, Ovocie do škôl ai.

Varila celý rok aj pre dôchodcov, ktorí si po stravu chodia. Najskôr varili pre šiestich, neskôr priemerne pre štyroch dôchodcov.

Pri požiadavkách obecného úradu spolupracovali pri príprave občerstvenia, konkrétne 31. augusta pri Vatre zvrchovanosti varili guláš a rovnako pri akciách Jednoty dôchodcov varili čaj.

6 Cirkevný život

V našej obci sú majoritne zastúpené dve kresťanské denominácie, a to: evanjelici a katolíci.

6.1 Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku Važec

Adresa: Ev. a. v. farský úrad, Vernárska ulica 366

Zborový farár: Mgr. Jaroslav Otepka

Zborový dozorca: Ľubomír Motko

Kantori: Ján Rysuľa, Viera Rysulová

Služby Božie – Hlavné, Nešporné, aj Pôstne a Adventné večierne – všetky odbavil domáci farár.

- Priemerná účasť na *Hlavných službách Božích* bola *87 účastníkov* na nedeľu, na Nešporoch a pôstnych či adventných večierňach ich bolo menej.

Sviatosti sú viditeľným Slovom Božím, sú to prostriedky milosti Božej, ustanovené Pánom Ježišom Kristom, cez ktoré nám je sprostredkúvajú Božie zasľúbenia, sľuby.
V minulom roku sme mali v našom CZ spolu *13 krstov* (7 chlapcov a 6 dievčat).
Sviatosť Pánovej Večere bola v našom CZ v uplynulom roku prisluhovaná sumárne *22-krát.* Prijalo ju spolu *822 ľudí* – komunikantov.

Konfirmácia je priznaním sa veriaceho človeka k viere v Pána Ježiša Krista.
Konfirmácia bola 02. júna 2019 - na nedeľu po Vstúpení, v chráme Božom vo Važci. *Konfirmovaných bolo 11 detí.* Z toho *5 chlapci* a *6 dievčat*.

Evanjelický sobášny obrad je uzavretie manželského zväzku muža a ženy kresťanským spôsobom- teda pred Bohom a aj ľuďmi. V minulom boli *2 sobáše a 1 cirkevné požehnanie manželstva*. Obidva tieto sobáše boli čisto evanjelické a. v., požehnanie manželstva bolo zmiešané.

V nádeji vzkriesenia boli v roku 2019 rozlúčky s 14 bratmi a 9 sestrami, to je spolu 23 pohrebov. Z pohrebov je vhodné spomenúť:

- rozlúčku s cirkevným seniorálnym presbyterom a činovníkom v cirkvi na vyšších postoch – JUDr. Ľubomírom Lištiakom za účasti biskupa VD
- poslednú rozlúčku s našim v spolubratom JUDr. Michalom Hybenom, historikom
- cirkevnú rozlúčku s našou „dlhoročnou speváčkou" či už v kostole, ale aj na iných príležitostiach – Annou Feriancovou, rod. Ilavskou.

Sumárne je v školskom roku 2019/20 na *Evanjelickú náboženskú výchovu* zapísaných 45 žiakov.
Z tohto počtu je: - na prvom stupni to je 20 detí a na druhom stupni to je 25 žiakov.
Najviac žiakov je: rovnako – v 9. a v 3. ročníku - spolu 9.
Najmenej je: v 2. ročníku - len 2 deti.

Zasadnutia konventu: tieto sa v uplynulom roku konali *spolu 4 krát*. Z toho:

- 1 konvent výročný (uzavretý uplynulý rok 2018), 2 volebné (v dvoch kolách sme volili biskupa Východného dištriktu ECAV na Slovensku, stal sa ním Mgr. Peter Mihoč a 1 mimoriadny (odsúhlasili kúpnu zmluvu na odpredaj pozemkov pod diaľnicou).

Mimoriadne príležitosti:
V roku 2019 sa konali aj mnohé mimoriadne cirkevno-zborové príležitosti, ktorých bolo spolu 26.

- 13. januára 2019 – na 1. nedeľu po Zjavení sa konala tzv. nedeľa Misie. Kázeň, piesne aj modlitby boli venované pozvaniu veriacich ku Misii.
- 19. januára 2019 – *v sobotu* sa konala tzv. „Zlatá konfirmácia". Tu si svoju konfirmáciu spred 50 rokov (*20.04.1969*) pripomenuli jej účastníci. A pristúpili aj spoločne ku Večeri Pánovej, v počte 19.
- 10. marca 2019 – na 1. nedeľu pôstnu hostili a vykonali kňazskú spoveď LOS seniorátu. Tu pristúpilo ku sviatosti spolu *37 účastníkov*. Po skončení nasledovalo pohostenie v reštaurácii *„Violet*".
- 7. apríla 2019 – *na Smrtnú nedeľu* , 14. apríla 2019 – na *Kvetnú nedeľu* a 19. apríla 2019 – na *Veľký Piatok* – účinkovali na Službách Božích naši *mládežníci alebo tiež starší – presbyteri*, spolu 6, prečítaním a *predneseným Svätých Pašií*. Tým značne prispeli k hlbšiemu zamysleniu sa nad utrpením a smrťou nášho Pána Ježiša Krista.
- 18. apríla 2019 – na Zelený štvrtok (*deň ustanovenia velebnej sviatosti Večere Pánovej*) do obedu sa uskutočnila v zborovom dome sviatosť velebnej Večere Pánovej určená najmä *pre starších a chorých*. Prijalo dary Svätej večere spolu 12 komunikantov; *2 muži* a *10 žien*.
- 19. mája 2019 – na 4. nedeľu po Veľkej Noci sa konala tzv. nedeľa Diakonie.
- 1. júna 2019 – v sobotu večer, pred konfirmáciou – nedeľu po Vstúpení sa konala slávnostná skúška konfirmandov. . Tu preverili svoje vedomosti, a to už tesne pred slávnosťou konfirmácie – naši tohoroční 11 konfirmandi.
- 2. júna 2019 – na nedeľu po Vstúpení sa konala zborová slávnosť konfirmácie. Bolo konfirmovaných a prvýkrát pristupovalo ku Sviatosti Večere Pánovej *11 mladých ľudí*, z toho 5 chlapci a 6 dievčat.
- 25. augusta 2019 - na 10. nedeľu po Sv. Trojici počas Hlavných Služieb Božích si na Kajúcu nedeľu pripomenuli *smutné 88. výročie (1931) vyhorenia Važca*. Tu si pripomenuli dôležitosť vyznávania svojich hriechov, a potrebu Božieho odpustenia. Toto sme zdôraznili aj prisluhovaním sviatosti velebnej Večere Pánovej, kde pristúpilo spolu *44 komunikantov*.
- 15. septembra 2019 – na 13. nedeľu po Sv. Trojici poobede sa uskutočnila v našom chráme Božom sviatosť velebnej Večere Pánovej určená najmä *pre starších a chorých* členov. Tu pristúpilo spolu 39 komunikantov; *3 mužov* a

36 žien. Po skončení bohoslužobnej časti nasledovalo posedenie v zborovom dome spojené s občerstvením a družnými rozhovormi.

- 13. októbra 2019 – na 17. nedeľu po Sv. Trojici – už tradične na druhú októbrovú nedeľu –sme mali Poďakovanie Pánu Bohu za tohoročné úrody. V rámci Poďakovania za úrody šikovné sestry presbyterky pripravili a naaranžovali v chráme vzorky z tohoročných hojných úrod polí, sadov, a záhrad. Do programu Služieb Božích prispel spevokol.
- 24. novembra 2019 – na nedeľu Večnosti (*poslednú nedeľu cirk. roka*) si pripomenuli na Hlavných Službách božích *40. výročie úmrtia p. farára Pavla VALACHA*. (*zomrel 16.11.1979*) Vo Važci pôsobil v rokoch *1951 – 1979*. Mnohých súčasných veriacich, aj tých aktuálne v kostole – *krstil konfirmoval, sobášil*.
- 31. októbra 2019 – na Pamiatku reformácie zasvätili večerné slávnostné bohoslužby. Pripomenuli si tu požehnané dielo našich reformátorov Dr. M. Luthera, či F. Melanchtona. *Čítal sa aj Pastiersky list*.
- 3. novembra 2019 – na 20. nedeľu po Sv. Trojici si pripomenuli Pamiatku zosnulých. Piesne, oltárne rúcho, kázeň a modlitby boli nesené v duchu spomienky na našich blízkych, ktorí nás predišli do večnosti. Ďakovali Pánu Bohu za nich a neraz sa zaleskla v oku aj slza spomienky vďačnosti i lásky. *Súčasťou Služieb Božích bolo aj prisluhovanie VP*.
- 10. novembra 2019 – na 21. nedeľu po Sv. Trojici sme si pripomenuli slávnostnými Službami Božími Pamiatku posvätenia chrámu (*127 výročie*).
- 1. decembra 2019 – na 1. adventnú nedeľu vstúpili do Adventného obdobia a tým aj do nového Cirkevného roka. Toto posolstvo zvýraznili aj v úvode SB slávnostným zapálením 1. sviečky na adventnom venci. A takto pokračovali, zapálením Adventných sviec aj na 2., 3. a 4. Adventnú nedeľu.
- 22. decembra 2019 – na 4. adventnú nedeľu poobede sa uskutočnila v zborovom dome sviatosť velebnej Večere Pánovej určená najmä pre starších a chorých.Tu pristúpilo 9 komunikantov; *2 muži* a *7 žien*.
- 24. decembra 2019,– sa konali Štedrovečerné slávnostné Služby Božie, ktoré sú vždy úžasnou misijnou príležitosťou. Účasť bola mimoriadna – 380 účastníkov. Vstupy a program obohatil svojim vystúpením tradične spevokol.
- 25. decembra 2019 – na 1. slávnosť vianočnú bola tiež účasť na Službách Božích hojná (*151*). Program SB na Božie narodenie bol obohatený o pásmo detí zo Základnej školy. Tu vystúpilo okolo 10 detičiek s programom, ktorý s nimi nacvičila katechétka evanjelického náboženstva T. Barániová. Následne boli pre deti pripravené pod stromčekom *vianočné darčeky*. Program slávnostných SB zakončil spevokol.
- 31. decembra 2019 – večernými Službami Božími s poďakovaním za vedenie a žehnanie ukončili občiansky rok 2019.

V uplynulom roku 2019 boli vykonané: rekonštrukcia fasády hospodárskej budovy, pracovalo sa na cirkevnej hore (ťažba, odvoz, predaj, geometrický plán , ai.), realizovala sa tiež oprava cirk. traktora.
Krátke zhrnutie hospodárenia v cirkevnom zbore:

V roku 2019 bol výsledok hospodárenia v Evanjelickom cirkevnom zbore + 12.884,– €, ktorý bol viac ako 14-krát prekročený rozpočtovaný výsledok vďaka ťažbe dreva v cirkevnej hore a odsúhlaseniu kúpnej zmluvy na odpredaj pozemkov pod diaľnicou.

6.2 Rímskokatolícka farnosť vo Važci

Január

Vo farnosti sa 6. 1. konala odpustová slávnosť ku cti patróna našej farnosti Zjavenia Pána – Nosenia troch kráľov. Sv. omšu celebroval Mgr. Marek Roják, duchovný správca Arcidiecézneho centra pre mládež v Košickej arcidiecéze. Vo svojej homílii poukázal na tri dary, ktoré doniesli traja králi sv. rodine. Povedal: „Každý jeden z nás v živote má dary. On má byť darom pre druhého. Nezáleží na tom, aký dar máme. Záleží na tom, že každý z nás v živote ma vždy svoje dary používať nielen pre seba, ale pre druhého človeka. Hlavným darom pre každého kresťana je Ježiš Kristus. Tento dar je predovšetkým dávať každý deň vo svojom živote. Kresťan má svojim životom ukazovať tento dar ľudom." Po skončení sv. omše požehnal priestory Diecézneho centra, Domu prijatia, v ktorom bývajú dobrovoľníci Diecézneho centra. Na záver požehnal aj farský úrad. Po skončení sa všetci potom stretli pri slávnostnom obede za účasti kňazov z Liptovskomikulášskeho dekanátu.

Marec

V dňoch od 17. marca do 24. marca sa vo farnosti konali sväté misie, ktoré organizovali otcovia misionári Palotíni Piotr a Leonard Lasoty. Program počas misií sa vždy začal o 15-tej hod hodinou milosrdenstva, počas ktorej bola prednáška o Božom milosrdenstve. Potom bola svätá omša o 18-tej hod. Počas večerných omší na misiách bol program venovaný vždy na inú tému, napr.: rodina, deti, chorí a sviatosti zmierenia. Vo štvrtok 21. marca bol kajúci deň, kedy mohli mnohí pristúpiť k sviatosti zmierenia. V piatok 22. marca sa v rámci programu uskutočnila aj krížová cesta a po nej nasledovala celonočná poklona pri Sviatosti Oltárnej. V sobotu 23. marca po ukončení poklony konala pobožnosť na cintoríne.

Po jej skončení sa konala sv. omša, v ktorej sa konalo vysluhovanie sviatosti pomazania chorých a požehnanie matiek v požehnanom stave. Večer program pokračoval modlitbou svätého ruženca. Na záver misie v nedeľu 24. marca po skončení sv. omše bol požehnaný nový misijný kríž, o ktorý sa postaral pán Štefan Sýkora.

Máj

Dňa 16. mája sa konala spomienka na kňaza Janka Silana pri príležitosti jeho úmrtia. Program sa začal na miestnom cintoríne pri hrobe Janka Silana modlitbou desiatku svätého ruženca: Ježiš , ktorý vstal slávne zmŕtvych. Po tejto modlitbe sme sa presunuli do farského kostola, kde sme slávili sv. omšu za zosnulého kňaza Janka Silana. Sv. omšu celebroval generálny vikár Spišskej diecézy Mons. Anton Tyrol. Vo svojej homílii sa snažil poukázať na základné kňazské črty tohto kňaza a porovnal ich ako ľudia dnešnej doby hľadajú útechu a potrebu kňaza. „Dnes je kňaz v spoločnosti veľmi dôležitý, lebo má usmerňovať, ale predovšetkým má byť svedkom viery, tak ako Janko Silan. On sa nebál vtedajšieho režimu, ktorý ho veľmi ničil, lebo to čo tvoril do šuplíka a napriek tomu vedel, že raz budú jeho napísané diela vydané", dodal vo svojej homílií. Po skončení sv. omše sa konalo krátke stretnutie na farskom úrade za účasti farníkov.

Jún

Do farnosti na základe rozhodnutia Spišského diecézneho biskupa prišiel Mgr. Matúš Reiner, tajomník rady Konferencie biskupov Slovenska pre mládež a univerzity a zároveň bol poverený aj pastoráciou deti a mládeže v celej našej diecéze. Naďalej vo farnosti na ďalší rok ostal súčasný duchovný správca Diecézneho centra Premeny vo Važci Mgr. Ľuboš Laškoty. Od júna sú teda na fare už traja kňazi a všetci sú plne k dispozícii aj veriacim.

August

Pri príležitosti 70. výročia vzniku farnosti sa dňa 24. augusta konal farský deň. Program sa začal sv. omšou, ktorú celebroval Mgr. Matúš Reiner. Homíliu predniesol palotín rektor diecéznej Božej svätyne Božieho milosrdenstva Mgr. Peter Klubert, SAC. Vo svojej homílií sa zameral na podstatu farnosti. Poukázal, že je veľmi dôležité, aby všetci veriaci spolupracovali so svojím kňazom. Povedal: „ Kňaz je vždy pre veriacich. On má vždy slúžiť svojim veriacim." Zdôraznil, že hlavným a dôležitým bodom v živote farnosti je svätá omša. Po skončení sv. omše

sa konala v Diecéznom centre Premeny prednáška na tému: Farnosť Važec v histórii a dnes. Túto prednášku predniesol duchovný pastier Mgr. Roman Šemrák. Poukázal na jednotlivé historické momenty vzniku farnosti. Po tejto prednáške sa vyjadrili aj jednotliví žijúci veriaci, ktorý boli pri tom ako vznikala farnosť. Po skončení sa potom konal krátky kvíz o histórii a vzniku farnosti. Po kvíze sa všetci presunuli na farský dvor na obed, pri ktorom vytvorili spoločenstvo. Na tomto farskom dni boli aj prítomní bývalí kňazi, ktorí pôsobili v tejto farnosti.

September

Duchovný otec diecézneho centra Mgr. Ľuboš Laškoty sa s mladými: Radoslavou Hotaryovou, Rastislavom Hotarym, Jánom Jakubčom, Petrom Vrábľom rozhodli obnoviť kríž na starej ceste smerom do Štrby. Okrem mladých sa do tohto podujatia zapojil aj člen farskej hospodárskej rady Rastislav Želonka. Po obnove tohto kríža tento kríž slávnostne posvätili na slávnosť Sedembolestnej Panny Márie. Slávnosť požehnania kríža sa začala stretnutím na farskom úrade a potom šli pešo ku krížu nad obcou. Pri kríži sa pomodli modlitbu sv. ruženca. Po skončení požehnania sa konalo agapé s veriacimi.

Štatistické údaje o prijatých sviatostiach

1. Sviatosť Krstu

Spolu celkom:	21 krstov
Chlapci	11
Dievčatá	10

2. Sviatosť manželstva

Spolu celkom	2 sobáše

3. Pohreby

Spolu celkom:	8 pohrebov
Muži:	3
Ženy:	5

DOTAZNÍK štatistických údajov *k 31. decembru 2019* pre ŠÚ SR, farnosť: Važec

1	Počet všetkých obyvateľov farnosti			2354
2	z toho počet:	rímskokatolíkov		838
		gréckokatolíkov		6
		evanjelikov a. v.		1322
		bez vyznania		35
		iných		90
3	Počet pokrstených rímskokatolíkov v r. 2019		do 1 r.	16
			od 1 r. do 7 r.	1
			od 7 r. do 18 r.	3
			nad 18 r.	1
4	Počet uzavretých manželstiev	medzi katolíkmi		2
		medzi katolíkmi a kresťanmi		0
		medzi katolíkmi a veriacimi nekresťanmi		0
		medzi katolíkmi a neveriacimi		0
5	Počet prvoprijímajúcich			21
6	Počet cirkevne pochovaných			8
7	Nedeľné sväté omše vo farnosti Počet sv. omší v nedeľu:			
	miesto:	čas:	miesto:	čas:
	Važec – nedeľa mimo sviatkov	09 ^{00}	Važec – nedeľa, vianočné a veľkonočné sviatky	10 ^{00}

	Važec – Nedeľa podľa pastoračnej potreby diecézne centrum voľného času (počas diecéznej animátorskej školy alebo duchovných obnov)	07 30 alebo 10 30	----------	----------
	Otcova stodola – podľa pastoračnej potreby	10 00		

8	Celkový počet svätých omší vo farnosti za rok	650
9	Počet svätých prijímaní za rok	16245
10	Počet mimoriadnych vysluhovateľov svätého prijímania	1
11	Počet organistov, kantorov	2
12	Počet direktórií na rok 2019 za farnosť	4

13	Počet budov vo farnosti			z toho počet	
				kultúrnych pamiatok	národných kultúrnych pamiatok
	kostolov	1		----------	1
	kaplniek, využívaných na bohoslužobné účely	1		----------	----------
	iných budov vo vlastníctve farnosti, mimo farskej budovy	2	využívaných komerčne	----------	----------
			0		
	spolu	4		----------	1

7 Cestovný a turistický ruch

Obec je východiskovým bodom na pešiu turistiku, cykloturistiku, tiež na letné či zimné aktivity.

Z našej obce je možné ísť bicyklom na vodnú nádrž Čierny Váh dvoma možnosťami: jedna vedie poza Priepadlu cez Hlboké, druhá ponad našu jaskyňu cez Múry.

V blízkom i vzdialenejšom okolí sa nachádzajú: Čierny Váh, Múzeum liptovskej dediny v Pribyline, jazero Štrbské Pleso, vodopád Skok, Popradské pleso, Veľké Hincovo pleso, príp. iné plesá a túry je možné absolvovať vo Vysokých Tatrách, prípadne taktiež Vrbické pleso či Chopok alebo Ďumbier v Nízkych Tatrách.

V blízkosti sú kúpele Štrbské Pleso, Lučivná i Vyšné Hágy.

Prvý júlový víkend sa tradične vo Východnej koná Folklórny festival s atraktívnym programom.

V zime je možnosť športu na domácej zjazdovke či okruhu bežeckého lyžovania v Birutovej dolinke a „Na Kriesle", ale je možné zájsť zalyžovať si aj v Ski Dovalovo, Lyžiarskom stredisku Račkova dolina, Ski Podbanské, Snowpark Lučivná, PARK SNOW Štrbské Pleso či Ski rezort Jasná Nízke Tatry – Chopok.

Návštevníci i turisti našej podtatranskej obce môžu počas sezóny navštíviť Dom Jana Hálu, Múzeum ľudových tradícií alebo Važeckú jaskyňu.

7.1 **Dom Jana Hálu,** ul. J. Hálu 41

Dom Jana Hálu vo Važci je od roku 1984 vysunutou expozíciou Liptovskej galérie Petra Michala Bohúňa v Liptovskom Mikuláši, ktorá ho spravuje. V areáli sa nachádzajú dva objekty.

V dome, kde Jan Hála žil (do 17. mája 1959), sa v rokoch 1984 – 2005 nachádzala stála expozícia diel maliara. Autor maľoval a dokumentoval každodenný život važeckého ľudu. Tiež ilustroval množstvo kníh pre deti.

Jan Hála po príchode do obce (august 1923) býval v drevenici, ktorá je druhým objektom v areáli. V súčasnosti je v nej etnografická expozícia pôvodného važeckého obydlia, zachovaného po vyhorení Važca dňa 17. júla 1931. Drevenica je národnou kultúrnou pamiatkou. Aj v tomto roku boli oba objekty otvorené počas letnej sezóny od júna do septembra. Otvorenie je pravidelne sprevádzané vernisážou výstavy. Lektorkou bola Mgr. Margita Hybenová, ktorá lektorovala 120 vstupov s účasťou 567 návštevníkov. Mnohí z nich sa opäť vracajú do našej „galérie" so svojimi priateľmi, ktorá bola takto pomenovaná do r. 2018. Významnou návštevou tejto sezóny bola Blanka Malinová s priateľmi, manželka bývalého primátora družobného mesta Blatná, kde sa významný maliar Važca narodil dňa 19. januára 1890.

foto: archív Eleny Jelenovej

V súvislosti s Janom Hálom uvádzam v prílohe článok, ktorý bol zverejnený 12. 7. 2019 s názvom: „Po vyhorení mohol Važec vďaka Hálovi vyzerať inak" (viď časť P R Í L O H A k zväzku Obecnej kroniky rok 2019, Príloha č.1: článok „Po vyhorení mohol Važec vďaka Hálovi vyzerať inak", str. 90 až 92).

7.2 **Múzeum ľudových tradícií,** ul. Vernárska 399

V jednom z najstarších murovaných domov našej obce je zriadené súkromné múzeum, ktoré je venované histórii a ľudovej kultúre. Dom sa ľudovo nazýva „kaštieľ", pretože v ňom v minulosti bývali zemianske rodiny.

Izby v múzeu sú zariadené tradičným ľudovým nábytkom s historickými exponátmi bývania, tradičného poľnohospodárskeho náradia, ľudových remesiel, ľudovú tvorbu, tradičného ľudového odievania a obyčajov obyvateľov, ktoré zozbieral Ján Kováč. Jedným z najstarších a dovolím si napísať aj najkrajších pôvodných exponátov je zachovaná važecká truhlica s pôvodnou maľbou až z roku 1781.

Lektorom je sám zberateľ a majiteľ v jednej osobe, ktorý sa podľa jeho slov venuje tejto záľube 23 rokov.

V návštevnej knihe sú mnohé ďakovné a pochvalné zápisy za zachovanie dedičstva našich starých materí a otcov, zozbieranie skvostov i slovné sprevádzanie nielen zo Slovenska, ale i Česka či Poľska.

foto: archív Eleny Jelenovej

7.3 Važecká jaskyňa

Važecká jaskyňa je kvapľová jaskyňa v doline Bieleho Váhu na severnom okraji Nízkych Tatier v pohorí Kozie chrbty pri juhozápadnom okraji obce vo výške 784 metrov nad morom. Jaskyňu objavil študent, rodák z Važca Ondrej Húska dňa 8. 7. 1922. Akademický maliar František Havránek ju prenajal, dal upraviť a od roku 1928 vodil do nej návštevníkov pri karbidovej lampe.

V roku 1968 bola vyhlásená za chránený prírodný výtvor. Svojou dĺžkou (530 m) patrí medzi kratšie jaskyne, dnes je sprístupnených 230 m. Važecká jaskyňa je tiež významné paleontologické nálezisko kostí jaskynného medveďa. Priemerná celoročná teplota tu je 7 °C a vzdušná vlhkosť 96%.

Jaskyňa bola k dispozícii od 1. februára do 30. novembra 2019 a celková návštevnosť aj s neplatiacimi deťmi bola podľa správcu jaskyne 21 263 ľudí.

Personálne obsadenie: Milan Orfánus – správca / od 1. júna 1986

Ivan Mudroň – zástupca

Ing. Viera Karabášová - sprievodkyňa

Počas sezóny od mája do septembra sú prijímaní ďalší brigádnici ako sprievodcovia.

Podľa správcu jaskyne sa v roku 2019 významné veci neudiali.

7.4 Možnosti ubytovania

V obci je možnosť ubytovania, ktoré poskytujú v abecednom poradí nasledovné zariadenia:

Apartmán 501, ulica Hlavná č. 501

Apartmán sa nachádza 400 m od centra. Ponúka ubytovanie pre 5 osôb v centre obce. K dispozícii sú dve izby, kuchyňa a priestranná kúpeľňa.

V izbách sú televízory so širokou ponukou programov a pripojenie na Wi-Fi.
Taktiež pre hostí slúži terasa.
Priamo na mieste si môžete prenajať aj bicykle.

foto: archív Eleny Jelenovej

Penzión Katarína , ulica Široká č. 910
Apartmán Katarína je samostatný rekreačný domček, v ktorom sa nachádza jeden priestranný apartmán a dve 4-lôžkové izby s možnosťou prístelky.

Penzión Violet, ulica Hlavná č. 403

Penzión je vzdialený cca 700 m od centra.
Počas pobytu

v ubytovacom zariadení môžete zdarma využívať súkromné parkovisko i Wi-Fi.
Izby v penzióne sú vybavené satelitnou TV s plochou obrazovkou.

foto: archív Eleny Jelenovej

Privát, ulica M.R. Štefánika č. 696

Ubytovanie Jakubčo, ulica Štefánikova č. 637

Ubytovacie zariadenie je v pokojnej časti obce a zároveň blízko množstva atraktívnych miest z oblasti turistiky, zimných športov, vodných športov, kúpeľných miest.

Ubytovanie u Bartka ,
ulica Ľ. Štúra č. 440

Ponúka ubytovanie v nádhernom prostredí podtatranskej obce Važec.

foto: archív Eleny Jelenovej

Ubytovanie v súkromí, ulica. Dr. Mašurku č. 957

Vila Rhea, ulica Dr. Lučanského č. 523

Vila Rhea ponúka ubytovanie v troch komfortne vybavených garsónkach so samostatným vchodom aj s domácimi miláčikmi od r. 2009.
Od centra je vzdialená 700 m.
Pre ubytovaných hostí je k dispozícii spoločenská miestnosť.
Prevádzkovateľom je
Rastislav Ilavský ml. / Joklik.

foto: archív Eleny Jelenovej

8 Firmy a podnikatelia

V našej obci pôsobí Poľnohospodárske družstvo, Urbár – pozemkové spoločenstvo, miestni podnikatelia a prevádzkovatelia obchodov a služieb v obci.

8.1 Poľnohospodárske družstvo Važec

Poľnohospodárske družstvo Važec pracovalo pod vedením predstavenstva v zložení:
Ing. Maroš Kminiak – predseda predstavenstva
Ing. Milan Špak – podpredseda predstavenstva
Mgr. Marián Haverlík – člen, ktorého 12. októbra 2019 vystriedal Ing. Matúš Hoško.
Výkonným riaditeľom bola Mgr. Petra Maľaková – Šavelová.
Družstvo v roku 2019 hospodárilo na 1 956 ha poľnohospodárskej pôdy. Z toho na 472,41 ha bola zberová plocha. Pestovalo obilie, krmoviny a už druhý rok po dlhšej dobe aj zemiaky.

V živočíšnej výrobe sa zameriavalo na chov hovädzieho dobytka a oviec.

Časť produkcie kravského mlieka a celú produkciu ovčieho mlieka spracovávalo vo vlastnej syrárni, kde z neho vyrobilo: syry, parenice, oštiepky, syrové nite, jogurty s rôznymi príchuťami, bryndzu a zákvas.

Vo vlastnom bitúnku spracovávalo na mäso hovädzí dobytok a jahňatá.

Všetky produkty predávalo vo svojej predajni a podľa požiadaviek odberateľov ich rozvážalo chladiarenskou dodávkou po celom Slovensku.

Popri bežných opravách jednotlivých objektov v tomto roku družstvo vybudovalo „iglu" pre odchov teliat a zrekonštruovalo administratívnu budovu.

8.2 Urbár, pozemkové spoločenstvo Važec

Dňa 13. apríla 2019 sa konalo XXX. Zhromaždenie, na ktorom sa konali voľby, ktorých výsledky sú uvedené v nasledovnej tabuľke:

Výsledky volieb do orgánov Urbáru, pozemkového spoločenstva Važec na roky 2019 - 2024
(voľby konané na XXX. zhromaždení dňa 13.04.2019)

Meno a adresa kandidáta	Počet hlasov	% z 28408 hlasov	Funkcia - výsledok voľby
Ing. Vladimír Božoň, Scherfelova 1351/54, Poprad	3764	13,24	predseda Urbáru - nezvolený
Ing. Daniel Šeďo, Hurbanova 816, Važec	16519	58,14	predseda Urbáru - zvolený
Ing. Ivan Ferianc, Žiarska 635/4, Liptovský Mikuláš	16650	58,61	člen výboru - zvolený
Mária Jakubčiaková, Podkrivánska 828, Važec	15490	54,52	člen výboru - zvolený
Dana Jurčová, Na Pastierskych 118, Važec	16633	58,55	člen výboru - zvolený
Ing. Zdenko Profant, Dr. Mašurku 928, Važec	16363	57,59	člen výboru - zvolený
Ing. Ján Šingliar. Ľudovíta Štúra 451, Važec	17370	61,14	člen výboru - zvolený
Vladimír Ličtiak, Na Harte 5, Važec	17957	63,21	predseda dozornej rady - zvolený
Michal Ferianc, č. 322, Vavrišovo	5282	18,59	člen dozornej rady - nezvolený
Ján Goč, Hlavná 486, Važec	13881	48,86	člen dozornej rady - zvolený
Anna Križanová, Ľudovíta Štúra 436, Važec	15517	54,62	člen dozornej rady - zvolený

Zamestnanci:
Ing. Daniel Šeďo – predseda spoločenstva
Ing. Jana Hybenová – ekonómka
Ing. Peter Hriadel, František Mižda - lesníci, odborní lesní hospodári
Ján Jurčo – evidencia majetku počas pondelka, utorka a štvrtka od 7:00 do 13:30 a v stredu
od 9:30 do 16:00 s prestávkou na obed od
12:00 do 12:30
Vodič traktora: Michal Paško.

Členovia dozornej rady sa zúčastňovali všetkých zasadnutí výboru Urbáru. V priebehu roka vykonávala kontrolu účtovných dokladov, kontrolu ťažby dreva aj kontrola využitia strojov a motorových vozidiel zamestnancov pozemkového spoločenstva.

foto: archív Eleny Jelenovej

Výbor pozemkového spoločenstva sa stretával počas roka pravidelne a na všetkých zasadnutiach bol uznášaniaschopný. Zaoberal sa organizačnou a riadiacou problematikou a prehodnocoval existujúce a uzatváral nové nájomné zmluvy.

Došlo k poklesu ťažieb dreva na polovicu a zlá situácia na trhu s drevom sa negatívne podpísali na hospodárení spoločenstva. Výbor pružne reagoval na zmeny cien v prospech spoločenstva. Aj v tomto roku poskytovali služby v poľnohospodárstve a zabezpečovali zimnú údržbu ciest v sezóne 2019/20.
Ťažba drevnej hmoty spolu: 12 658 m^3 (LHC Račková 2 897 m^3 a LHC Čierny Váh 9 761 m^3)

Pestovná činnosť:
umelá obnova les (zalesňovanie) 99 330 ks sadeníc na ploche 32,25 ha,
prirodzená obnova lesa na ploche 8,96 ha
prerezávky na ploche 18,23 ha,
ochrana kultúr proti burine (vyžínanie) na ploche 314,68 ha,
ochrana kultúr proti ohryzu zverou (náter repelentom) 228,66 ha,
príprava plochy na obnovu lesa (uhadzovanie haluziny) 14,69ha.

Výnosy z hospodárskej činnosti za rok 2019: 588 923,12 eur
Náklady na hospodársku činnosť za rok 2019 spolu: 608 783,11 eur
Hospodársky výsledok za rok 2019 strata: 19 859,99 eur

8.3 Miestni podnikatelia

Andrej Halčin

súkromne hospodáriaci roľník, majiteľ salaša, chovateľ oviec

Dexter Music - Ľubomír Osika

ozvučenie, osvetlenie, hudobná produkcia – Djs, firemné večierky plesy, svadby, stužkové, diskotéky, kompletné akcie na kľúč

EKO FARMA Važec – bufet

predaj BIO mliečnych výrobkov (kravské a ovčie) a BIO bitúnkových výrobkov (hovädie, sezónne jahňacie mäso) – Zuzana Holešová, Anna Maľaková

IRISIS - Mgr. Michaela Matejková

café bar, cukráreň, drink bar, detský kútik, suveníry – výrobky šikovných rúk z Važca (napr. čiapky, čelenky, dekorácia, handmade mydlá, úžitkové predmety z dreva ai.), torty na objednávku, zákusky, zmrzlina, informačné centrum, cestovná agentúra, po dohode príležitostný catering – posedenie s prestretou tabuľou jedál studenej alebo teplej kuchyne

Kamenárstvo TATRY - Michal Staník

kamenárske práce, žulové hroby, pomníky, urny, renovácie starých hrobov, dosekávanie písma, chodníky okolo hrobov, výroba krycích platní, vyrovnávanie hrobov

PNEUSERVIS – Marek Brezina

PNEUSERVIS – Roman Šeďo

Reštaurácia „Náš Dom" - Drahoslav Lukáč a Anna Lukáčová/ reštauračné služby pri rodinných príležitostiach po vopred dohodnutej rezervácii

Stánok TOPAS – Ján Otčenáš, Štrba
predaj dennej tlače, písacích potrieb, zmiešaného tovaru,
predavačka: Alena Feriancová, stánok bol otvorený do augusta 2019

8.4 Služby v obci

Nižšie je uvedený podľa abecedného poradia zoznam, adresy a zodpovední/é vedúci/e služieb v obci:

Darčekové predmety, ul. Hlavná 499, zodpovedná vedúca: Zuzana Lukáčová

Kaderníctvo Tinka, ul. Hlavná 499, zodpovedná vedúca: Martina Bartková

Lekáreň Važec, ul. Hlavná č. 509, zodpovedná vedúca: PharmDr. Mária Feriancová

Masáže YVA, ul. Hlavná č. 616, zodpovedná vedúca: Iveta Gáborová

Pizzeria GARCIA, ul. M. R. Štefánika č. 702, zodpovedný vedúci: Peter Čupka

Potraviny COOP Jednota Široká ulica, zodpovedná vedúca: Žanneta Pašková

Potraviny COOP Jednota Železničná stanica , zodpovedná vedúca: Viera Brtáňová

Potraviny CBA VEREX, a.s., Priemyselná 4606, Liptovský Mikuláš, prevádzka: ul. Hlavná 512 / zodpovedná vedúca: Jana Brtáňová

Potraviny FRESH – Potraviny Náš Dom, prevádzka: ul. Hlavná 499/ zodpovední vedúci: Drahoslav Lukáč a Anna Lukáčová

Potraviny MILK-AGRO, spol. s.r.o., Čapajevova 36, Prešov, prevádzka: Važec, ul. Hlavná 628 / zodpovedná vedúca: – Jana Ilavská, zástupkyňa vedúcej: Marta Ondríková

Potraviny MY spol. s.r.o., ul. Ľudovíta Štúra 455, prevádzka: Potraviny MY, Vernárska 398 / zodpovedná vedúca: Miroslava Michalíčková

Rozličný tovar – textil a obuv, ul. Hlavná 513 / zodpovedná vedúca: Miroslava Knapcová

9 Kultúrno-spoločenské akcie

2.2.2019 Zimné športové hry zorganizoval domáci Športový klub Kriváň. Počasie nebolo priaznivo naklonené, preto sa uskutočnila len bežecká časť. Druhá časť bola naplánovaná na piatok 22. februára. Napriek mrazivému počasiu pretekári podali na trati vynikajúce výkony na zľadovatenom teréne bez zranenia. Výsledky jednotlivých kategórií jednotlivých pretekov boli zverejnené vo Važeckých novinách, ročník 11, číslo 1. (viď časť P R Í L O H A k zväzku Obecnej kroniky rok 2019, Príloha č. 2: Važecké noviny, spravodaj obce, január-apríl 2019, ročník 11, číslo 1 roka 2019, str. 93 až 102, v konkrétne citovanej prílohe ide o str. 9 a 10)

2.2.2019 Ochotnícke divadlo z Veternej Poruby zahralo divadelnú komédiu v troch dejstvách „Nasilu stať sa lekárom" pod taktovkou režisérky Eleny Križianovej.

10.3.2019 Ochotnícke divadlo Jakuba Grajchmana z Hýb hrali predstavenie Statky-zmätky od Jozefa Gregora Tajovského.

17.5.2019 Kolektív Galérie PMB v Liptoskom Mikuláši pod vedením riaditeľky Aleny Chebeňovej pripravil v Dome Jana Hálu vo Važci dve akcie: otvorenie výstavy maliara Jana Hálu pod názvom „ U nás taká obyčaj" a zároveň vedenie galérie s bohatou účasťou abiturientov z Liptovského Mikuláša i domácich účastníkov usporiadalo spomienkovú slávnosť pri príležitosti 60. výročia úmrtia maliara Jana Hálu. (viď časť P R Í L O H A k zväzku Obecnej kroniky rok 2019, Príloha č. 3: „U nás taká obyčaj", str. 103 a Príloha č. 4: 60.výročie úmrtia maliara Jana Hálu, str. 104)

5.4.2019 Oceňovanie športovcov sezóny 2018/2019 vo Važci dňa 5. apríla 2019

Slávnostný podvečer moderovala predsedníčka kultúrnej komisie Martina Kleinová, ktorá úvodom privítala vedenie obce a vyspovedala prítomných hostí, ktorými boli známi športovci Martin Bajčičák a Jozef Ninis.

foto: archív Eleny Jelenovej

Medzi ocenenými nechýbali *tréneri bežeckého lyžovania:* Mgr. Marek Baláž, Tomáš Bartko, ani *tréneri mládežníckeho futbalu:* Miroslav Ivan a Matúš Pavličko.

Prítomní boli aj naši úspešní *veteráni bežeckého lyžovania:* Vladimír Bartko a Emil Prcin.

Z bežcov ocenenie získali: Nina Jacková, Dávid Renko, Tobias Klein, Adam Plevák, Stanislav Michalko, Simona Jacková, Mário Renko, Sofia Kleinová, Romana Pleváková, Sebastián Ilavský, Patrik Polc, Ignác Uhrín.

Ocenení boli nasledovní futbalisti: Matúš Užík, Michal Kuzmiak, Matúš Bulla, Samuel Sabaka, Radoslav Fedor, Róbert Baliar, Adam Mičko, Nikolas Kozubjak,

Ivan Rysuľa, Matúš Ilavský, Ján Rysuľa, Matúš Uhrín, Tomáš Hudáček, Sebastián Kozubjak, Kristián Žuffa, Marek Lištiak, Ľubomír Gallovič.

8.6.2019 Deň obce patril deťom a rodinám. Program začal divadelným predstavením pre deti Králiky z klobúka, potom naši hasiči ukázali alternatívne ukážky pri zásahu, nasledoval kurz sebaobrany a práca s policajným psom, podvečer vystúpilo hudobné duo Daniel a Petra.

9.6.2019 Sviatok Zoslania Ducha Svätého začal slávnostnými službami Božími v ECAV kostole. Chorovod „Omilienci" a Otváranie studničiek tradične organizoval MO MS v spolupráci s obcou. Bol to deň plný tradičného domáceho folklóru aj folklóru z Gemera i Terchovej spoločne s ďalšími zaujímavými pásmami slova, spevu, tanca a hudby. Fotografie z tejto akcie sú v prílohe (viď časť P R Í L O H A k zväzku Obecnej kroniky rok 2019, Príloha č. 5: Fotografie FZ Stráne, FS Bučina Pača,Terchovská muzika, str. 105 až 110)
V rámci programu bola uvedená do života nová publikácia našej občianky, spisovateľky Anny Bartkovej-Tóthovej s názvom: Ján Ilavský-Podkrivánsky „Život s poéziou".
Plagát k tejto udalosti je uvedený v prílohe (viď časť P R Í L O H A k zväzku Obecnej kroniky rok 2019, Príloha č.6: Plagát k Dňu obce a Otváraniu studničiek, str. 111)

29.8.2019 Regionálne oslavy SNP na Podbanskom, v rámci programu bol Obecnému úradu Važec SZPB v Liptovskom Mikuláši odovzdaný Pamätný list Obecnému úradu Važec, prevzal ho zástupca obce Miroslav Ilavský, ktorý bol na slávnosti prítomný spolu s členom SZPB Ivanom Jackom a niekoľkými Matičiarmi , občanmi Važca.

31.8.2019 75. výročie Slovenského národného povstania si MO MS v spolupráci s obcou a MO SNS pripomenuli krátkym kultúrnym programom pri Pomníku padlých v 2. svetovej vojne, ich pamiatku si uctili položením venca. Následne od obecného úradu do areálu základnej školy zneli važecké regrútske piesne v podaní mužskej speváckej zložky Folklórneho súboru Stráne.
Vatru zvrchovanosti zapálil v priestore školského ihriska zástupca starostu Miroslav Ilavský. Prihovorila sa i prednostka Okresného úradu v Liptovskom Mikuláši Lenka Mitrengová. Druhý podpredseda MS a riaditeľ Domu MS v

Liptovskom Mikuláši zarecitoval báseň Mor ho!. Kultúrny program si pripravilo FZ Stráne. Po programe mohli účastníci ochutnať vynikajúci guláš.

30.11.2019 Jubilanti

Zoznam pozvaných k starostovi obce pri dožití svojich okrúhlych jubileí tvorili nasledovní oslávenci:

75-roční: Dominik Baliar, ul. Hlavná č. 32, Vladimír Bartko, ul. Hlavná č. 485, Ernest Čizmadia, ul. SNP č. 474, Milan Čupka, ul. Vyšná č. 581, Viera Ilavská, ul. Vyšná č. 556, Michal Kováč, ul. SNP č. 467, Milan Kováč, ul. Ľ. Štúra č. 410, Ing. Milan Lištiak, ul. Urbárska č. 67, Mgr. Milan Rezník, ul. Dr. Lučanského, č. 532, Anna Sirotiaková, ul. Na Harte č. 4, Milan Šeďo, ul. M. R. Štefánika č. 689, Zuzana Šingliarová, ul. M. R. Štefánika č. 691, Marta Valachová, ul. Na Pastierskych č. 115, Mária Zubajová, ul. Múrna č. 975, Ján Zuštiak ul. Urbárska č. 66.

80-roční: Mgr. Margita Hybenová, ul. Ľ. Štúra č. 418, Anna Ilavská, ul. Na Pastierskych č. 125, Mária Ilavská, ul. M. R. Štefánika č. 699, Ján Ilavský, ul. Pod Vŕškami č. 967, Margita Lacková, ul. Múrna č. 991, Ondrej Legutka, ul. Pod Vilingom č. 308, Anna Lučanská, ul. Tatranská č. 710, Milan Pafko, ul. K Jaskyni č. 750, Mária Rysulová, ul. Dr. Mašurku č. 931, Eva Sabaková, ul. Urbárska č. 63.

85-roční: Viera Bartková, ul. Na Harte č. 779, Alexander Čonka, ul. Múrna č. 985, Oľga Feriancová, ul. Urbárska č. 74, Ján Halko, ul. Vernárska č. 368, Anna Ilavská, ul. Pod Vilingom č. 311, Etela Ilavská, ul. K Jaskyni č. 756, Mária Kováčová, ul. Na Pastierskych č. 131, Mária Nemtušiaková, ul. Podkrivánska č. 843, Žofia Pitoňáková, ul. Na Harte č. 782, Michal Stanček, ul. Dr. Lučanského č. 539.

90-roční: Anna Ilavská, ul. Ľ. Štúra č. 435, Daniel Profant, ul. Podkrivánska č. 838.

95-roční: Petronela Koreňová, Ul. Jana Hálu č. 50, Zuzana Kováčová, ul. Urbárska č. 87, Michal Polc, ul. Tatranská č. 707.

7.12.2019 Vianočné trhy s výbornou klobáskou, vareným vínkom a inými lahôdkami mohli nasýtiť svoje bruška nielen deti, ale aj dospelí. Všetci prítomní sa tešili na Vianočný stromček, ktorého sviečky boli slávnostne zapálené.
Program pokračoval speváckym Adventným speváckym vystúpením slepého hudobníka nazvaného aj „slovenský Bocelli" Maroša Bangu v ECAV kostole.

Moderátorkou bola jeho manželka Alexandra (stratila zrak po nehode ako 17,5-ročná) a pomocníčkou ich asistentka a zvukárka Ivetka.
Za desať rokov svojho pôsobenia navštívili 15 krajín sveta a svoju hudbu a spev priniesli do mnohých miest a obcí. Ich lyrické pásmo bolo úžasné a navodilo prítomným možnosť vychutnať si Marošov sólový tenor v chráme s výbornou akustikou.

15.12.2019 Važecké Vianoce v réžii FZ Stráne spolu so svojimi hosťami skupinou BARDFA radostne naladili všetkých prítomných na prichádzajúci vianočný čas. Veľká zasadačka po dlhšom čase praskala vo švíkoch, čo svedčí o obľúbenosti tradícií v našej obci.

Poznámka kronikárky: nie všetky akcie rozoberám podrobne v tejto kapitole, nakoľko ostatné sú detailnejšie rozpísané pri Činnosti miestnych organizácií, spolkov a združení (viď kapitola 11, Činnosť miestnych organizácií, spolkov a združení, od str. 61 po str. 77)

9.1 Fyzické napadnutie mladého muža

V stredu 11. decembra 2019 v našej obci došlo okolo poludnia k brutálnemu fyzickému napadnutiu mladého muža veľkou skupinou neprispôsobivých spoluobčanov. Keď napadnutý už len v bezvládnej polohe ležal na zemi, nasledovali kopance do celého tela, nevynímajúc hlavu.

Táto situácia bola medializovaná. Udalosť, ktorá sa stala v obci, mali na svedomí okolo 25-roční rómski občania. Incident vyvolal reakciu občanov i zamestnancov obce, ktorí sa v hojnom počte zúčastnili mimoriadneho zasadnutia Obecného zastupiteľstva, ktoré sa konalo vo Veľkej zasadacej miestnosti obecného úradu dňa 18. decembra 2019. Okrem občanov boli prítomní: plk. Ing. Jaroslav Harant - riaditeľ okresného riaditeľstva policajného zboru Liptovský Mikuláš, pplk.Mgr. Boris Ilavský - riaditeľ odboru poriadkovej polície Liptovský Mikuláš, Ing. Mgr. Marian Kotleba –poslanec Národnej rady Slovenskej republiky. Dôležitým bodom programu bolo riešenie bezpečnostnej situácie v našej obci.

Plk. Ing. Jaroslav Harant na zasadnutí uviedol, že je dôležité, aby obec mala kamerový systém, ktorý by slúžil na zdokumentovanie skutkovej podstaty trestného činu. Ďalej občanov informoval o napadnutiach a ublížení na zdraví, ktoré sa udiali. Dodal,že polícia konala promptne a zadržala troch páchateľov, ktorí boli najagresívnejší a tí predstúpia pred sudcu, ktorý bude rozhodovať o ich väzobnom stíhaní, ostatní budú stíhaní na slobode. Čo sa týka ochrany a hliadok zvýšeného výkonu, dodal, že polícia urobí všetko preto, aby hliadky, ktoré chodia do obce od 11.12.2019, do obce chodili do takej doby, pokiaľ nebude situácia stabilizovaná, aby ľudia mali pokoj a nemuseli sa báť.

Poznámka kronikárky: detailnejšie informácie ohľadne uvedeného bodu je možné nájsť (viď časť P R Í L O H A k zväzku Obecnej kroniky rok 2019, Príloha č. 7: Zápisnica č. 11/2019 zo zasadnutia OZ zo dňa 18.12.2019, bod č. 2, strany od čísla 112 do 125, v konkrétne citovanej prílohe str. 2 až 10) alebo je možné vzhliadnuť video na adrese:http://www.prehladsprav.sk/video-hromadny-brutalny-utok-osadnikov-vo-vazci-na-zemi-kopali-do-hasica/4629 alebo na YouTube.sk

10 Politické strany

Jedinou oficiálne založenou a fungujúcou politickou stranou v obci je Miestna organizácia Slovenskej národnej strany.

Pracuje v zložení:

Jaroslav Bednár – predseda

Miroslav Ilavský – podpredseda

Mária Ilavská, Mgr. Jana Šuleková, Ing. Martina Šeďová a Ján Goč sú členovia MO SNS.

Počas tohto kalendárneho roka sa zúčastnili odhalenia pamätníka Ľudovíta Štúra počas v Štúrových dní v Štúrove, Žiadostí slovenského národa v Liptovskom

Mikuláši. V obci sa podieľali na príprave Vatry zvrchovanosti. Toto podujatie sa uskutočnilo 31. augusta.

11 Činnosť miestnych organizácií, spolkov a združení

V obci pracujú organizácie, spolky a združenia, ktoré uvádzam v abecednom poradí:

COOP Jednota,

Dobrovoľný hasičský zbor,

Folklórne združenie Stráne,

Miestny odbor Matice slovenskej,

Miestna organizácia Jednoty dôchodcov,

Miestny spolok Slovenského Červeného kríža

Poľovné združenie Kriváň,

Základná organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov.

11.1 COOP Jednota Liptovský Mikuláš, spotrebné družstvo, členská základňa vo Važci

Výbor členskej základne pracoval podľa plánu na rok 2019, ktorý bol prijatý a schválený členskou schôdzou dňa 20. februára 2018.

Plán práce bol rozdelený do troch oblastí:

- starostlivosť o členskú základňu
- starostlivosť o prevádzkové jednotky

- brigádnická a kultúrna činnosť.

V obci sú dve prevádzkové jednotky:

- predajňa č. 119, prevádzka na Širokej ulici, zodpovedná vedúca: Žanneta Pašková. Maloobchodný obrat tejto predajne bol splnený na 102,6 % a predajňa vykázala zisk.
- predajňa č. 167, prevádzka na Železničnej ulici, zodpovedná vedúca: Viera Brtáňová. Maloobchodný obrat bol splnený na 99,8 % a tiež patrí medzi ziskové predajne.

Dosiahnutie dobrých výsledkov je zásluhou všetkých zákazníkov, ktorí sú verní a pri nákupe dávajú prednosť domácej slovenskej značke, čím podporujú ekonomiku našej krajiny.

V roku 2019 pracoval výbor v zložení:

Anna Lučanská – predsedníčka a pokladníčka

Vladimír Halko - člen

Ivan Jacko – člen

Mária Ilavská – revízorka pokladne

Členská základňa k 31. decembru 2019 eviduje 106 členov.

11.2 Dobrovoľný hasičský zbor

Veliteľom dobrovoľného hasičského zboru je Radovan Goč. Veliteľom dobrovoľného hasičského zboru obce je Bc. Jana Michalková. Je zaradený do kategórie B.

V období rokov 2017 – 2021 pracuje výbor v zložení:

Branislav Osika – predseda

Radovan Goč – podpredseda / veliteľ, delegát DHZ na OVZ

Ľubomír Rysuľa – tajomník

Ján Zuštiak – strojník

Rastislav Šeďo, ml. – referent pre mládež, zástupca DHZ v okrskovom výbore

Mgr. Zuzana Ilavská, rod. Profantová – pokladník

Vladimír Halko - člen výboru

Marek Ilavský – revízor DHZ

foto: archív DHZO

Začiatkom roka ako každoročne začala jeho činnosť hasičským plesom, ktorý sa uskutočnil 23. februára a jeho organizátorom bol DHZ Važec.

foto:archív DHZO

Dňa 9. mája dostali CAS 15 IVECO Daily a protipovodňový vozík. Túto techniku využívajú predovšetkým na technické zásahy, keďže auto má malú nádrž na vodu. V obci sa čoraz častejšie vyskytujú záplavy a preto sú radi, že touto technikou disponujú. Okrem spomenutého DHZO ešte disponujú: CAS 32 T815, CAS 30 T148, AVIA A31.

Dňa 14. júla zorganizovali Deň otvorených dverí, pre deti pripravili súťaže, prehliadku zbrojnice i garáže s technikou, pre návštevníkov pripravili občerstvenie a uvarili guláš. V rámci tejto akcie vysvetlili deťom, čo budú robiť, ak sa v nasledujúcom školskom roku prihlásia na hasičský krúžok. A veru, potešili sa, pretože sa prihlásilo až 15 detí z ZŠ s MŠ.

K 23. decembru podal demisiu na veliteľa Rastislav Šeďo ml., ktorý zastával tento post od 19. júna 2015. Následne k 27.12. bola menovaná do funkcie veliteľa DHZO Jana Michalková.

V súčasnosti má DHZ 25 členov a dvoch zaslúžilých členov. Sú nimi: Vladimír Halko a Branislav Osika.

11.3 Folklórne združenie Stráne

Naši folklóristi boli aj v tomto roku veľmi aktívni, o čom svedčí aj zoznam rôznorodých akcií, ktoré organizovali alebo sa ich zúčastnili:

- Marec – podanie žiadosti o dotáciu z Fondu na podporu umenia-program 4.3.2019 – dostali 5000 €
- Apríl – nahrávanie CD
- Apríl – Veľkonočné vystúpenia vo Vysokých Tatrách
- 17.5.2019 – vystúpenie v galérii Jana Hálu vo Važci
- 9.6.2019 – Otváranie studničiek vo Važci
- 15.6.2019 – Zamagurské folklórne slávnosti
- 29.6.2019 – Horehronské dni spevu a tanca v Heľpe
- 30.6.2019 – Klenovec- spevy v kostole
- 7.7.2019 – FF Východná – spevy v kostole
- 3.8.2019 – Ľudový jarmok pod Vrbičkami – Nedožery-Brezany
- August – Spev regrútov, Vatra zvrchovanosti
- 7.9. – Deň kroja v Banskej Bystrici
- 29.9.2019 – Poďakovanie za úrodu v múzeu Liptovskej dediny v Pribyline
- 2.10.2019 – predstavenie važeckého folklóru a škola tanca pre zahraničných hostí z Ameriky vo Važci
- 8.12.2019 – 2. adventný koncert na nádvorí Čierneho Orla v Liptovskom Mikuláši
- 15.12.2019 – vianočný program vo Važci - „Popod obuoky"
- 17.-18.12.2019 – Betlehemská hviezda v Liptovskom Hrádku
- 24.12.2019 – spievanie "Popod obuoky"

11.4 Miestny odbor Matice slovenskej

Miestny odbor Matice slovenskej vo Važci od svojho založenia 9. februára 1990 pracuje najmä v oblasti kultúry obce. Na začiatku každého kalendárneho roka si stanoví plán, ktorý obsahuje pamätné dni a výročia, týkajúce sa nielen obce, ale aj celého slovenského národa, ktorý sa zapracuje do plánu obce a podľa neho sa riadi.

V januári si rozhlasovou reláciou uctili 74. výročie Oslobodenia obce, v apríli zorganizovali tradičné Jarné nápady a v rámci tejto akcie si pripomenuli dve významné výročia: 335. Výročie narodenia polyhistora Mateja Bela a 170. výročie narodenia velikána slovenskej literatúry Pavla Országha Hviezdoslava. Pri tejto príležitosti môže každý člen priniesť ozdobu na jarný stromček pri vchode do Miestneho kultúrneho strediska. V máji si v spolupráci so ZŠ s MŠ a riaditeľkou Mgr. Vierou Jakúbekovou a učiteľom Mgr. Marekom Balážom pripomenuli literárnym pásmom 100. výročie smrti zakladateľa Československa gen Rastislava Štefánika. V máji tiež uplynulo 35 rokov od smrti básnika Janka Silana, čo si pripomenuli položením venca na jeho hrobe. Taktiež v máji, 16. usporiadal výbor zájazd na Gemer v spolupráci s MO Jednoty dôchodcov, kde navštívili Revúcu s prvým gymnáziom, Evanjelický chrám v Štítniku, Mauzóleum v Krásnohorskom Pohradí, v Rožňave sa naobedovali, popoludní navštívili kaštieľ Betliar a rodný dom Jura Hronca v Gočove. 17.5. uplynulo 60 rokov od smrti akademického maliara Jana Hálu a pri tejto príležitosti v spolupráci s Galériou Petra Michala Bohúňa v Liptovskom Mikuláši bola vernisáž výstavy. Akcia začala na miestnom cintoríne pri pamätnej tabuli, pokračovala v Dome Jana Hálu, ktorej sa zúčastnilo mnoho hostí. 9.júna už tradične MO MS zorganizovala v spolupráci s obcou chorovod Omilienci. Privítali hostí z Gemera i víťazov „Zem spieva" Martina Repáňa s Repáňovskou muzikou. Pri príležitosti 10. výročia Domu MS v Rožňave sa na pozvanie riaditeľky DMS a zároveň važeckej rodáčky Ing. Zlatice Halkovej zúčastnili okrem matičiarov aj Folklórne združenie Stráne. V auguste sa členovia zúčastnili 75. výročia SNP na Podbanskom. 31.8. v spolupráci s obcou pripravili Vatru zvrchovanosti na školskom ihrisku. Výbor má adoptované hroby v celkovom počte 19, ktoré počas roka pravidelne udržiava. Taktiež má na starosti vyvieračku „Varvas", ktorú navštevujú hostia pri prehliadke Važeckej jaskyne. V

novembri si pripomenuli na cintoríne položením vencov 40. výročie evanjelického farára Mgr. Pavla Valacha a 35. výročie katolíckeho kňaza Janka Silana. Koncom roka pravidelne organizujú Vianočné medovníčky, účastníci ochutnali okrem medovníkov a prinesených dobrôt aj kapustnicu. V decembri bolo i 55. výročie úmrtia Františka Havránka.

Predsedníčke Mgr. Margite Hybenovej pri dožitých 80. narodeninách riaditeľ DMS v Liptovskom Mikuláši Bc. Marek Nemec odovzdal bronzovú medailu za jej dlhoročnú činnosť na tomto podujatí.

Výbor Miestnej organizácie Matice slovenskej pracuje v zložení: Mgr. Margita Hybenová – predseda, Ing. Elena Jelenová – podpredseda, Mária Ilavská – hospodár, Mgr. Miroslava Bartková – tajomník, Mgr. Mária Cholvádová – člen, Mária Šeďová , Danka Michalková a Dana Mišovie sú v revíznej komisii.

K 31. decembru má Miestny odbor Matice slovenskej 55 členov.

11.5 Miestna organizácia Jednoty dôchodcov

Predsedníctvo úvodom kalendárneho roka pripravilo okrem plánu práce a činnosti na rok 2019 aj výročnú členskú schôdzu, ktorá bola spojená s oslavou Medzinárodného dňa žien.

Zorganizovali a zúčastnili sa nasledujúcich akcií:

Trenčín – výstava „Kvety a záhrada",

Kittze v Rakúsku – zájazd do čokoládovne v spolupráci s MO MJ Východná,

Jarné nápady – Klub žien z Jamníka: Výstava k Veľkej noci,

Školenie predsedov, pokladníkov, revízorov v Liptovskom Mikuláši,

Zájazd na Gemer – spolupráca s MO MS Važec,

Okresný majáles v Liptovskom Jáne pre členov všetkých organicácií JD v našom okrese,

Športové hry seniorov v Liptovskom Mikuláši – reprezentovali štyria členovia, z ktorých traja boli úspešnými a získali medaily za jedno 1. a dve 2. miesta.

Vystúpenie Alexandrovcov v amfiteátri vo Východnej – zúčastnili sa 17 členovia,

Prednáška o bylinkách a mastičkách - pražský lektor na návšteve v Miestnom kultúrnom stredisku,

Belopotockého Mikuláš – diváci v počte 9 členov,

Gulášpartia v lokalite Čierne v počte 46 členov,

Stretnutie s deviatimi Američanmi v Miestnom kultúrnom stredisku v počte 15 členov,

Okresné dožinkové slávnosti v Skanzene v Pribyline – účasť 9 členov,

Úcta k starším v Bobrovci – okresný aktív, delegáti traja členovia a starosta obce; všetci prítomní traja členovia obdržali Čestné uznanie a pán starosta Ing. Milan Lištiak Ďakovný list za podporu MO JDS,

Zájazd do Poľska na nákupné trhy – účasť 17 členov,

Úcta k starším v Kinosále obecného úradu v spolupráci s Obecným úradom,

Výstava Vianočné dekorácie – tradičné stretnutie členov JD so zástupcom starostu pánom Miroslavom Ilavským a taktiež s pánmi farármi Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania Mgr. Jaroslavom Otepkom a Rímsko-katolíckej cirkvi Mgr. Romanom Šemrákom.

Výbor Jednoty dôchodcov pracuje v zložení:

Kvetoslava Lištiaková – predsedníčka

Elena Profantová – pokladníčka

Oľga Zuštiaková – revízna komisia

Mária Rysulová – revízna komisia

Katarína Balogová - členka

Mária Ilavská - členka

Miestna organizácia vznikla 13. januára 1996 so 44 zakladajúcimi členmi. V súčasnosti má organizácia 103 členov.

11.6 Miestny spolok Slovenského Červeného kríža

Za viac ako 70 rokov činnosti Miestneho spolku Slovenského Červeného kríža sa vystriedalo veľa ľudí, ktorí obetovali svoje schopnosti a čas, aby človek človeku bol priateľom a oporou v núdzi, aby bol dostatok krvi na záchranu zdravia i života. S vďakou spomínajú na tých, ktorí organizáciu previedli cez rôzne úskalia a zaslúžili sa o úspešné výsledky. Patrili medzi nich: Mária Šípková (863), Anna Hybenová (122), Juraj Cholvád st. (497), Emília Hybenová (776), MUDr. František Vysloužil, MUDr. Michal Kapasný, Mária Jurčová (118), Mária Sirotiaková (447), Zuzana Hybenová (181), Marta Lehotská (822), Ján Dinďoš (628), Anna Hybenová, r. Sabaková (959).

História spolku zachytáva rôznorodé činnosti, ktoré boli zamerané na súťažno- zdravotné, športové, kultúrno- spoločenské aktivity, sociálnu činnosť a darcovstvo krvi.

Koncom 70. a začiatkom 80. rokov bola asi 20 členná vyškolená zdravotná družina pod velením Marty Lehotskej veľmi úspešná. V okresných, krajských, ale i celoslovenských súťažiach získavala prvenstvá.

Niekoľko rokov usporadúvali rôzne vedomostné kvízy, tanečné zábavy, brigády na miestnom JRD, cintoríne, čím sme si vylepšovali finančný rozpočet. Prostredníctvom miestnych opatrovateliek zabezpečovali nákupy starým a bezvládnym ľuďom. Pre zdravotne oslabené deti obce v spolupráci s Územným spolkom Liptov - Liptovský Mikuláš, poriadali letné ozdravovacie pobyty pri mori v Taliansku, navštevovali seniorov v Sociálnom zariadení v Poprade spolu s Detskou folklórnou skupinou Podkriváčik, ktorý im pripravil pekný folklórny program. Vďaka sponzorom zakúpili stacionárny bicykel a termoakupresúrne lôžko, ktoré môžu využívať všetci naši občania pre zlepšenie svojho zdravia.

Na požiadanie zabezpečujú zdravotný dozor pri rôznych podujatiach našej obce a pre záujemcov organizujú nielen kurzy I. pomoci, ale i prednášky s rôznorodou tematikou. Snažia sa rozvíjať prácu so žiakmi a žiačkami domácej Základnej školy. Už desať rokov organizujú pre žiakov 9. ročníka na konci školského roka kurz I. pomoci, po skončení ktorého obdrží každý osvedčenie o absolvovaní

kurzu. Žiakov ostatných ročníkov učia základy prvej pomoci a rozvíjajú ich vedomosti hravou formou. V tomto smere spolupracujú s Územným spolkom SČK Liptov v Liptovskom Mikuláši, ktorý zabezpečuje pre tieto aktivity vyškolených mladých zdravotníkov - lektorov zo stredných škôl.

Čerstvý vzduch a vychádzky do prírody sú dôležité pre zdravie každého. Preto spolu s pedagógmi školy niekoľkokrát zorganizovali pre všetkých žiakov takéto vychádzky do blízkeho lesa spojené so športovo-vedomostnými súťažami a tiež so spoznávaním liečivých rastlín.

Pre deti usporiadali aj mikulášske večierky v spolupráci s Rodičovským združením pri ZŠ s MŠ, kde po kultúrnom programe rozdával Mikuláš sladké balíčky.

28. marec motivoval organizáciu spolu s vedením obce k uskutočneniu slávnostného stretnutia s pedagógmi, aby sme im odovzdali kvietok pri príležitosti sviatku Dňa učiteľov prejavili úctu za ich zaslúženú prácu, ktorú robia v prospech celej spoločnosti. Toto stretnutie sa uskutočnilo doteraz sedemkrát.

Od roku 2012 vyhodnocujú v obci najkrajšie záhrady a piatim výhercom odovzdajú na príjemnom posedení za spoluúčasti predstaviteľa obce darček.

Od roku 2004 sa usilujú o to, aby bol v obci zriadený Dom dôchodcov v priestoroch po bývalej Materskej školy na ulici Milana Rastislava Štefánika. No i napriek veľkému vynaloženému úsiliu, nemôžu vo vybavovaní potrebných dokladov a finančných prostriedkov pokračovať, pretože Miestny spolok nemá právnu subjektivitu. Veria však, že ich snaha sa stretne s porozumením predstaviteľov obce, ktorí urobia všetko preto, aby v našej obci bolo zriadené pre seniorov takéto zariadenie.

Medzi najdôležitejšie činnosti SČK patrí darcovstvo krvi. Je potešujúce, že každoročne na výročnej členskej schôdzi môžu poďakovať a odovzdať skromný darček viac ako 30 bezpríspevkovým darcom krvi, ktorí svojou najvzácnejšou tekutinou - krvou zachraňujú ľudské životy. Tešia sa, že každý rok pribúdajú mladí prvodarcovia a že v obci sú držitelia bronzovej, striebornej, zlatej i diamantovej Jánskeho plakety, ktorých mená od r. 1988 uverejňujú. Všetkým z nich patrí vďaka za krásny humánny čin i reprezentáciu našej obce.

Čas zhodnocuje etapu nášho života, ale predovšetkým naše činy a snaženia. Našou snahou je v uvedených i ďalších aktivitách pokračovať, prácu zlepšovať a medzi naše rady prijímať čo najviac mladých ľudí. Dnes nemáme veľa možností vylepšiť si rozpočet brigádnickou činnosťou. Preto si veľmi ceníme, že nám pán starosta spolu so obecným zastupiteľstvom a domácim pozemkovým spoločenstvom URBÁR prispievajú na našu činnosť. Ďakujeme ochotným sponzorom i darcom, vďaka ktorým môžeme každoročne plánované akcie uskutočniť a ďalej ich rozvíjať.

V súčasnosti pracuje výbor v zložení:

- Anna Lučanská (680) - predsedníčka
- Jaroslav Bednár (490) - podpredseda
- Anna Križanová (436) - tajomníčka
- Anna Lištiaková (741) - pokladníčka
- Darina Halčinová (876) - referent BDK
- Zdenka Čipková (93) - členka
- Ing. Martina Šeďová (507) - členka

Členovia revíznej komisie:

- Štefánia Pafková (229)
- Ľudmila Chovanová (850)
- Mária Zuštiaková (903)

V súčasnej dobe má Miestny spolok SČK v obci 75 členov. Od roku 1993 je organizácia registrovaná ako Miestny spolok SČK, dovtedy sme fungovali ako organizácia ČSČK.

Výbor MS SČK vo Važci ďakuje všetkým menovaným i nemenovaným, podporovateľom, sponzorom, dobrovoľníkom, členom, za akúkoľvek pomoc a spoluprácu. Každý je kvapkou v mori, no spolu vytvárame oceán, v ktorom sa ukrýva veľa dobrých skutkov, pekných zážitkov a spomienok.

11.6.1 Zoznam ocenených darcov za roky 1988 – 2019

1988

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Milan Hyben	Važec 103	bronzová
Benedikt Smolka	Važec 385	bronzová

1989

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Milan Lehotský	Važec 470	bronzová
Miloš Valach	Važec 114	bronzová
Dušan Michalko	Važec 767	bronzová

1990

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Jaroslav Ferianček	Važec 379	bronzová
Vladimír Bartko	Važec 485	strieborná

1991

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Vladimír Lučanský	Važec 801	bronzová
Jaroslav Šeďo	Važec 817	bronzová
Vladimír Ilavský	Važec 824	bronzová

1992

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Valéria Vysloužilová	Važec 838	strieborná

1993

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Jaroslav Križan	Važec 382	bronzová

1994

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Ján Rysuľa	Važec 789	bronzová
Ján Ivan	Važec 267	bronzová
Rastislav Šeďo	Važec 907	bronzová
Eliška Zuštinová	Važec 538	bronzová
Jana Ilavská	Važec 377	bronzová

1995

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Mária Jurčová	Važec 612	bronzová

1996

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Igor Bielený	Važec 28	bronzová
Vladimír Lištiak	Važec 5	bronzová
Milan Hyben	Važec 103	strieborná
Vladimír Lučanský	Važec 801	strieborná
Jaroslav Križan	Važec 382	strieborná

1997

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Ľubomír Čupka	Važec 350	bronzová
Benedikt Smolka	Važec 385	strieborná
Jaroslav Šeďo	Važec 817	strieborná

1998

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Jozef Kukura	Važec 800	bronzová
Ján Bartko	Važec 665	bronzová
Ján Ivan	Vačec 267	strieborná

2001

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Ľubomír Čupka	Važec 28	strieborná

2003

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Vladimír Lištiak	Važec 5	strieborná
Jaroslav Križan	Važec 382	zlatá

2004

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Ondrej Štetka	Važec 848	strieborná

2005

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Mgr. Matúš Vongrej	Vernárska 366	strieborná

VieroslavaSirakovská	Važec 531	strieborná
Eliška Zuštiaková	Važec 538	strieborná

2010

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Milan Bartko	Važec 831	bronzová
Marek Ilavský	Pod Vilingom 310	bronzová
Ľubomír Čupka	Važec 28	zlatá

2011

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Ondrej Štetka	Važec 848	zlatá

2012

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Rastislav Šeďo	Važec 907	bronzová
Michal Čipka	Urbárska 93	bronzová
Ján Krupa	Urbárska 101	bronzová

2013

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Martin Ilavský	Urbárska 95	bronzová
Monika Hybenová	Važec 65	bronzová

2014

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Dušan Kováč	K jaskyni 1032	bronzová
Mário Čipka	Urbárska 93	bronzová
Miroslav Ivan	Na Harte 17	bronzová

2015

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Jaroslav Bartko	Na Pastierskych 121	bronzová
Eva Čupková	Hlavná 28	bronzová
Peter Jurčo	Važec 1047	bronzová
Rastislav Halčin	J. Hálu 282	bronzová
Ľubomír Lorenčík	Vernárska 381	strieborná

2016

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Stanislav Uhrín	Š. Kyseľu 351	bronzová
Dávid Ferianc	K jaskyni 938	bronzová
Ing. Marcela Michalková	Š. Rysuľu 349	bronzová

2017

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Dušan Kováč	K jaskyni 1032	strieborná
Bc. Ján Krupa	Urbárska 101	strieborná
Miroslav Ivan	Na Harte 17	strieborná
Jaroslav Križan	Važec 382	diamantová

2018

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Ján Duran	Ľ. Štúra 426	bronzová
Michal Mižda	Tatranská 733	bronzová
Radovan Goč	Pri Váhu 322	bronzová
Denisa Rybková	Podkrivánska 844	bronzová
Mário Čipka	Urbárska 93	strieborná
Michal Čipka	Urbárska 93	strieborná

2019

Meno a priezvisko	Adresa	Plaketa
Erika Lištiaková	Hlavná 624	bronzová
Mgr. Róbert Kaščak	Prechodný pobyt: Krátka 285	strieborná
Miroslav Ivan	Na Harte 17	zlatá

11.7 Poľovné združenie Kriváň

Z histórie združenia: Prvý spolok pod menom " Poľovnícky spolok Diana " bol založený už v roku 1923. Pracoval v zložení: predseda: Eugen Ruman – notár, pokladník: Zoltán Záhorský - prednosta stanice, zapisovateľ: Ondrej Pastrnák – učiteľ, dozorca zveriny: Ladislav Ujházy – výpravca, členovia : Michal Šingliar st., Ján Chovan, Ján Benčík, Michal Sirotiak, Július Lukáč, Alexander Ferko. Členstvo sa z roka na rok rozširovalo. Spoločné hony sa prevádzali výlučne cez

nedele a sviatky. Za prvej, predmníchovskej republiky plány odstrelu takmer neexistovali. V začiatkoch sa neurčoval ani čas odstrelu a ochrany.

Posledné voľby sa uskutočnili dňa 25. februára 2017 a na päťročné funkčné obdobie bol zvolený výbor v zložení: Ing. Zdenko Profant – predseda, Darina Matejková – tajomníčka, Milan Bartko st. - poľovný hospodár, Pavel Matejko – finančný referent, Tibor Sirotiak – člen výboru, Michal Chovan – predseda revíznej komisie, Michal Polc ml. a Rastislav Šeďo – členovia revíznej komisie.

Poľovný rok zvyčajne začína výročnou členskou schôdzou vo februári, nateraz je v združení 46 členov.

V marci sa uskutočnila Chovateľská prehliadka trofejí jelenieho parožia, kde v zlatú medailu získali: Jaroslav Šeďo a Zdenko Profant a strieborné medaily získali Martin Lehotský a Daniel Šeďo st.

foto: archív poľovníkov

Dňa 8. mája boli zbierať skaly, nakoľko každý člen má odpracovať 8 hodín na Poľnohospodárskom družstve vo Važci.

31. mája 2019 sa konala členská schôdza, kde blahoželali minuloročným jubilantom: Jánovi Ilavskému k 80. a Rastislavovi Šeďovi k 55. narodeninám. V rámci programu jednali o kúpe starej Požiarnej zbrojnice a zároveň prejednávali žiadosť Ing. Alexeja Beljajeva o povolenie farmového chovu zveri. Súhlasné stanovisko postúpili na Pozemkové spoločenstvo Urbár vo Važci, ktoré by mala odsúhlasiť jeho valná hromada.

Dňa 6. júla 2019 sa dožil 95. rokov

Michal Polc st.,

ktorý je najstarším aktívnym

poľovníkom v okrese.

foto: archív poľovníkov

Následne zomrel milovník prírody a aktívny člen združenia JUDr. Ján Chovan vo veku nedožitých 75. rokov.

11.8 Základná organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov

Priami účastníci: Vladimír Šípka, Daniel Jacko, Michal Ilavský, Daniel Lučanský, Ján Ilavský, Michal Hyben pracovali v Základnej organizácii Zväzu protifašistických bojovníkov vo Važci. Z menovaných dnes už nikto nie je medzi nami. Z uvedeného dôvodu v r. 2019 Oblastný výbor SZPB Liptovský Mikuláš preradil syna pána Daniela Jacku - Ivana do Liptovskej Porúbky.

12 Šport v obci

Šport v obci spadá pod Športový klub Kriváň Važec, mimo tohto klubu sa stretáva partia chlapov, ktorí hrajú mariáš v Podtatranskej mariášovej lige.

12.1 Z nedávnej histórie športového klubu

Začiatok stavby ihriska je datovaný na letné mesiace roku 2011, kedy sa brigádnicky rozšíril pôvodný stav plochy. Šlo o úpravu a zarovnanie hracej plochy vrátane oplotenia, osadenia bránok a dokončenia striedačiek. Pri týchto činnostiach sa použilo 280 áut ornice a 200 áut zeminy z výkopu kanalizačného potrubia.

Uvedené práce boli ukončené v roku 2014, kedy bolo multifunkčné ihrisko skolaudované. V tomto roku začalo hrať súťažne mužstvo dospelých.

V prácach sa pokračovalo naďalej: oplotenie od divákov, ochranné siete za bránami, na existujúcich schodoch bolo vybudované drevené sedenie.

V sezóne 2018/2019 prebiehala výstavba tribúny, na ktorú boli použité finančné prostriedky dotácie z ústredia Slovenského futbalového zväzu v Bratislave v sume 10.000 € a 7.500 € z obecného rozpočtu.

12.2 Športový klub Kriváň Važec

Domáci športový klub má niekoľko oddielov: Aerobik

Futbal – žiacky i dospelých

Nohejbal

Silové cvičenia

Šach

Turistika

Volejbal

Vytrvalostné športy

12.2.1 Aerobik

Ženy cvičili v pondelky i piatky i v tomto roku pod vedením Jany Pastuchovej, Viery Rysuľovej a Márie Lištiakovej. Novinkou bol kurz jogy, ktorý viedla profesionálna cvičiteľka jogy z Liptovského Mikuláša Inga Vítková.

Oddiel aerobiku má približne 20 členiek, pravidelne sa stretáva 10 až 15 žien. V jeseni zorganizovali voľnočasovú aktivitu - dvojdňový výlet na Moravu, na ktorý rady spomínajú.

12.2.2 Žiacky a mládežnícky futbal

V sezóne 2018/2019 hrali starší žiaci 4. ligu U15. V základnej časti v skupine B bolo 8 družstiev, umiestnili sa na 4. mieste. Absolvovali 14 zápasov, z ktorých 7 vyhrali, dosiahli štyri remízy a tri zápasy prehrali. Sumárne získali 25 bodov a dosiahli skóre 65:13. Potom nasledovana 4. liga U15 skupina B o umiestnenie, kde získali 1. miesto. Z 18 zápasov 10 vyhrali, štyri remízovali a štyri prehrali. Získali 34 bodov a skóre: 86:38.

Tréner Miroslav Ivan sa posledných 5 rokov sústavne venoval žiackemu futbalu, ktorý obetavo trénuje od 2015/2016.

Družstvo malo v tejto sezóne a súťaži v bráne Matúša Bullu, obrancov: Radoslava Fedora, Matúša Užíka a Ivana Rysuľu, záložníkov: Nikolasa Kozubjaka, kapitána družstva Patrika Polca, Samuela Sabaku, Adama Mička, Tobiasa Kleina, Róberta Baliara, Michala Kuzmiaka, Matúša Ilavského a Sebastiána Kozubjaka, útočníkov: Ľuboša Levockého, Simonku Jackovú, Jána Rysuľu, Tomáša Hudáčka.

Sezóna bola ukončená počas 1. júnového víkendu. Z tejto časti vyzdvihol tréner *najúspešnejšieho strelcu s 22 gólmi Patrika Polca* a najväčších ťahúňov: *Ivana Rysuľu* a *Matúša Užíka*.

V tejto sezóne hralo ešte *spoločné družstvo Važec – Štrba „* 1. trieda U13 Malý Futbal" kde bolo 5. družstiev a naši sa umiestnili na 2. mieste. Hrávali a trénovali v Štrbe, trénerom bol Martin Pohlod. Zo 16 zápasov mali 10 výhier, jednu remízu a päť prehier. Získali 31 bodov a ich celkové skóre bolo 87:45. Najlepším strelcom súťaže bol *Tobias Klein, zo 16 zápasov dal krásnych 43 gólov*. Tréner vyzdvihol najlepších v družstve: *Simonku Jackovú* a *Ivana Rysuľu*.

12.2.3 Futbal dospelých

Mužstvo dospelých bolo druhým rokom v 6. lige. Zo 14 mužstiev získalo celkovo 4. miesto. Hralo spolu 26 zápasov, z ktorých 15 vyhrali, dva remízovali a deväť prehrali. Získali skóre 73:42. Podľa trénera Petra Jacku najlepším strelcom bol *Ľubomír Gallovič*, ktorý za sezónu strelil 17 gólov.

12.2.4 Nohejbal

Mužstvo sa stretávalo v telocvični našej základnej školy pravidelne v stredu a nedeľu o 19-tej hodine. Tréningov sa zúčastňovali Stanislav Ferinac, Ľubomír Ferianc, Michal Ilavský / Čaptak, Ján Michalko, Jaroslav Batko, Tibor Debnár / Bocan, Ján Polc, Jaroslav Šeďo ml. / Bezek a Matúš Pavličko. Na priateľských zápasoch sa zúčastňovali vo Svite, Veľkej Lomnici, Kokave nad Rimavicou, Vinodole pri Vrábľoch, Hradišti pri Poltári a doma vo Važci.

12.2.5 Silové cvičenia

V súčasnosti, v treťom roku existencie, má oddiel silového cvičenia okolo 30 členov. Kontaktnými a zodpovednými osobami za chod posilňovne boli Matúš Ilavský a Maroš Rysula. V rokoch 2016 a 2017 navštevovali posilňovňu nielen chlapci, ale aj 7 dievčat.

Dňa 23.12.2017 sa uskutočnil 1. ročník silovo-vytrvalostného päťboja. Súžažilo sa v štyroch disciplínach: zdvih s veľkou činkou, tlak na ramená v sede, držanie 50 kg činky na výdrž a čas, drepy. Všetky disciplíny boli určené na počet opakovaní, t.j. jedno opakovanie = 1 bod, iba disciplína držanie 50 kg činky bolo na čas, čiže čo sekunda, to bod.

Súťaže sa zúčastnili: Lukáš Božoň, Andrej Michalíček, Matej Šeďo, Martin Uhrín, Rastislav Uhrín, Matej Zuštin.

Výsledky súťaže: 1. miesto – Matej Zuštin

2. miesto – Matej Šeďo

3. miesto – Andrej Michalíček.

Od 16. novembra 2018 sa okrem posilňovania začali venovať aj bojovým športom, konkrétne: box, sebaobrana, judo. 10 členov trénoval Erik Birošík v telocvični Základnej školy s Materskou školou vo Važci. Aj v roku 2018 súťažili silovo-vytrvalostnom päťboji.

V roku 2019 jednotlivci individuálne trénovali v priestoroch pod knižnicou Miestneho kultúrneho strediska.

Dňa 8. júna 2019 sa aktívne zúčastnili Dňa obce, kde pre deti pripravili niekoľko zaujímavých súťaží.

12.2.6 Šach

V roku 2017 zostúpilo šachové mužstvo ŠK Važec do 5. šachovej ligy. Po smrti Jána Goča, výborného hráča a dlhoročného organizátora šachu vo Važci, výkonnosť a motivácia mužstva poklesla, čo sa pochopiteľne odrazilo na výsledkoch kolektívu.

Záujem hrať a stretávať sa za šachovnicou však neochabol, tradícia šachu je veľmi silná aj napriek absencii mladých talentovaných šachistov.

Prišiel rok 2019 a naše šachové mužstvo sa opäť ocitlo v 4. lige - Liptovsko-oravskej skupine. Mužstvo sa posilnilo o tandem Jelenovcov a už prvé kolá naznačili, že má v súťaži vyššie ambície ako len bojovať o záchranu. Na tradičnom vianočnom kapustnicovom turnaji v Liptovských Sliačoch bol dokonca *náš tím označený za jedno z najväčších prekvapení uplynulej šachovej sezóny na Liptove.*

Mužstvo sa počas celej sezóny 2019/2020 pohybovalo na špici tabuľky, hráči pristupovali k zápasom zodpovedne a húževnato sa bili o každý šachový polbod. Záverečný rezultát – 3. miesto bol viac ako príjemným vyvrcholením úsilia o dobrý výsledok a propagáciu šachu v obci. Mužstvo sa mohlo oprieť o vynikajúce výkony Jána Profanta mladšieho (zisk 8,5 boda z 11 partií), Jána Komloša (6,5/11), Viliama Goča (5/8), Jána Profanta staršieho (5,5/11) a Andreja Gaňa

(5/10). Prvé dve šachovnice si obhájili Peter Jelen starší (5/7) a Peter Jelen mladší (4/11). Škoda, že pre pracovné povinnosti súpisku pre jednotlivé zápasy neposilnil Jozef Meško; v skončenej sezóne odohral iba dve z jedenástich partií. Okrem spomínaných hráčov figurovali v zostave Važca ešte Jozef Sedlák (2,5/8), Ivan Vajda (2/3), Ján Rysuľa (2/2), Ján Jurčo (0,5/3) a Eduard Pafko (1/1). Organizačným vedúcim mužstva je Andrej Gaňo.

Mužstvo možno pochváliť za príkladnú dochádzku na jednotlivé kolá, „šoférom" Andrejovi Gaňovi a Jánovi Komlošovi patrí poďakovanie za bezpečné presuny k súperom i návraty k rodinám, obci za finančnú podporu a poskytnutie útulných priestorov kultúrneho domu pre organizovanie šachových zápolení.

Mužstvo si zorganizovalo šachový turnaj s povianočnou kapustnicou, z tejto akcie je aj nasledovná fotografia:

foto: archív Eleny Jelenovej

Nakoľko jedno z postupujúcich mužstiev 4. ligy nepotvrdilo svoju účasť vo vyššej súťaži, naše mužstvo ako tretie v tabuľke bolo pred nastávajúcou sezónou 2020/2021 oslovené s ponukou zahrať si 3. šachovú ligu.

Skutočne je to pre hráčov naozajstná výzva! Po vzájomnej dohode sa hráči rozhodli, že to skúsia, pomoc a podporu prisľúbilo vedenie obce. Nakoľko ide o značný výkonový skok, cieľom bude zrejme záchrana v súťaži a pokus udržať 3. šachovú ligu vo Važci aj pre nasledujúce roky. Verme, že sa to hráčom podarí.

Šachisti v uplynulej sezóne postavili družstvo nasledovne: na 1. doske kapitán Peter Jelen st., na 2. doske Peter Jelen ml., na 3. doske hral Jozef Meško, na 4. Ján Profant ml., na 5. Jozef Sedlák, na 6. Ján Profant st., na 7. Andrej Gaňo, na 8. Ivan Vajda, na 9. Ján Komloš, na 10. Ján Rysuľa, na 11. Ján Jurčo, na 12. Viliam Goč, na 13. Eduard Pafko.

Naši šachisti nás úspešne reprezentovali a obsadili bronzovú priečku, viď nižšie uvedená tabuľka:

4.liga C12 2019/20

Posledná aktualizácia 21.06.2020 18:38:54, Creator/Last Upload: slovak chess federation

Výber turnaja	3c1, 4c11, ***4c12***, 5za, 5c12, 5kysuce
Výber parametrov	ukáž detaily turnaja, Link tournament to the tournament calendar
Výstupy	***Tabuľka podľa poradia***, Poradie, Zoznam hráčov podľa ratingu, Zoznam hráčov podľa abecedy, Alphabetical list all groups, Časový rozpis Výsledky družstiev po šachovniciach, Súpisky družstiev, Žrebovanie - všetky kolá
Kolá po šach.	k.1, k.2, k.3, k.4, k.5, k.6, k.7, k.8, k.9, k.10, k.11
Excel a tlač	Tlač, Export do Excelu (.xlsx), Export do PDF

Tabuľka podľa poradia

Por.	Družstvo	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	TB1	TB2	TB3
1	ŠK PrintArt Ružomberok	*	3½	4½	5½	5½	3½	4½	6	6½	6½	6½	6½	27	59,0	0
2	ŠK Bziny C	4½	*	5	4½	4	5	2	4	4	5½	6½	6	24	51,0	0
3	ŠK Važec	3½	3	*	2½	4	6	5	4½	3	5	5½	6½	19	48,5	0
4	OŠK Lisková	2½	3½	5½	*	3½	3½	6½	3½	4½	5½	5	5	18	48,5	0
5	ŠK L.Ondrašová B	2½	4	4	4½	*	5½	4	6	3½	2½	5½	5	18	47,0	0
6	ŠKM Liptovský Hrádok A	4½	3	2	4½	2½	*	3½	3½	4½	6	6½	5½	18	46,0	0
7	TJ ŠO Lúčky kúpele	3½	6	3	1½	4	4½	*	3½	5	5	4	5½	17	45,5	0
8	ŠK Lubochňa	2	4	3½	4½	2	4½	4½	*	4	3	4½	4½	17	41,0	0
9	KTK Liptovský Mikuláš	1½	4	5	3½	4½	3½	3	4	*	4	3½	6	12	42,5	0
10	LŠŠ L.Mikuláš jun. B	1½	2½	3	2½	5½	2	3	5	4	*	3½	5	10	37,5	0
11	LŠŠ Zákamenné	1½	1½	2½	3	2½	1½	4	3½	4½	4½	*	6½	10	35,5	0
12	ŠKM Liptovský Hrádok B	1½	2	1½	3	3	2½	2½	3½	2	3	1½	*	0	26,0	0

poznámka:
Tie Break1: Matchpoints (3 for wins, 1 for Draws, 0 for Losses)
Tie Break2: points (game-points)
Tie Break3: The results of the teams in then same point group according to Matchpoints

12.2.7 Turistika

Turistický oddiel sa stretával pod vedením p. Kvetoslavy Lištiakovej. V tomto roku neorganizovali žiadne spoločné podujatie. Venujú sa však nordic walkingu či trekingu individuálne alebo v skupinách.

12.2.8 Volejbal

Stretávali sa pravidelne v sobotu od 19 do 21 hodiny v telocvični našej základnej školy v počte 6až 18. Najčastejšie boli účastní Peter Mudroň, Michaela Ilavská, Milan Bartko, Branislav Halko, Samuel Halko, Tomáš Čupka, Laura Polcová. Tím dopĺňali kolegovia z Popradu, Štrby či Spišskej Novej Vsi. Zorganizovali aj Vianočný turnaj.

12.2.9 Vytrvalostné športy

Zimnú sezónu 2018/2019 pretekali v kolách Slovenského pohára okrem prekážkových pretekov v Kremnici.
Do pretekov bolo zapojených do kategórie mladších, starších žiakov (chlapci i dievčatá) aj dorastencov a dorasteniek, dohromady spolu 12 športovcov.
Pretekali v 14 kolách. Športovci svoje tréningy odmakali na snehu v období od konca novembra do polovice apríla.
V celkovom poradí sa umiestnili traja športovci: *Tobias Klein 3., Dávid Renko 2., Nina Jacková 2.*

Ako klub sa dostali medzi top 6 klubov na Slovensku.

Súťažné družstvo pracovalo pod vedením: Tomáš Bartko (Momik), Tomáš Bartko (Stolár), Martina Kleinová a Marek Baláž.

Všetkým športovcom, sponzorom aj rodičom úprimne ďakujú.

MSR Štrbské Pleso navštívili aj pretekári z Česka, Poľska a Maďarska a zvýšili tak konkurenciu na slovenskej scéne.
Tabuľka umiestnenia mladých važeckých pretekárov v zimnej sezóne vo vytrvalostnom športe 2018/2019 tvorí prílohu č.7 (viď časť P R Í L O H A k zväzku Obecnej kroniky rok 2019, Príloha č. 7: Tabuľka umiestnenia mladých važeckých pretekárov v zimnej sezóne vo vytrvalostnom športe v sezóne 2018/2019, str. 126)

12.3 Podtatranská mariášová liga

V obci sa stretáva približne 9 hráčov, ktorí sa zúčastňujú podtatranskej ligy. Stretávajú sa podľa potreby a chuti na rôznych miestach či už v domácnostiach, na ihrisku alebo inde.
Výbor mariášovej ligy pracuje v zložení: Ivan Jacko – predseda,
Rastislav Bartko – pokladník.
Do výboru sú volení aj členovia.

V tomto roku sa zúčastnili spolu na 13 turnajoch, konkrétne: 19. januára vo Važci, 25. januára vo Východnej, 15. februára v Štrbe, 8. marca i 5. apríla v Liptovskom Hrádku, 13. septembra vo Východnej, 18. októbra vo Važci a 8. novembra v Štrbe.

Veľké turnaje s účasťou hráčov zo širokého okolia sa uskutočnili 16. marca v Štrbe, 25. mája vo Východnej a 14. decembra v Liptovskom Hrádku.
Sem patria tiež:
- Veľký turnaj „ O pohár PD Važca", ktorý sa uskutočnil na Bielu Sobotu 20. apríla vo Važci,
- Veľký turnaj „ O pohár starostu obce Važec", ktorý sa uskutočnil 28. decembra vo Važci.

V tejto sezóne sa Majstrom Važca stal Miroslav Stano, ďalej boli úspešní s počtom bodov od 190 po 67, menovite: Dušan Matejko, Ľubomír Lučanský, Ivan Rysuľa, Ivan Jacko, Rastislav Bartko, Dušan Michalko a Ján Matejko.

13 Počasie

V prvej polovici kalendárneho roka veľa snežilo so silným vetrom, často s víchricou a mrazmi. Dňa 15. januára nasnežilo 17,8 mm snehu, súhrnne za celý mesiac nasnežilo takmer 72 cm snehu, čo skomplikovalo aj zimnú údržbu ciest. Február naopak bol bez snehových zrážok, začiatkom mesiaca začalo pršať. Naposledy v tejto časti zimy napadol sneh 28. februára, a to 10 cm. V marci padali dažďové zrážky s vetrom, najmä od 10. do 15. marca. V tomto mesiaci sme

nezaznamenali už žiadne sneženie. Aj apríl bol daždivý, najviac napršalo 6. a 27. apríla, okolo 13 mm. Snehová prehánka prišla dňa 12. apríla okolo obeda, kedy síce padal sneh, ale po dopade na zem, bola z neho voda. Aj máj bol daždivý, začiatkom mesiaca aj so silným vetrom. Snehová nádielka ešte prišla 14. mája, potvrdila sa pranostika príchodu „Zamrznutých mužov", 18. dokonca padali krúpy. Vysoké dažďové prehánky boli i koncom mesiaca, 28. padali krúpy a do konca mesiaca pršalo. Sumárne upršaných dní v bolo v mesiaci máj 18. Začiatkom júna sa vyskytovali búrky v priebehu popoludňajších hodín, 16. júna prišla prietrž mračien, v silnej búrke s krúpami napršalo viac ako 34 mm, taktiež sa vyskytli búrky 18. i 22. júna.

Júl bol prevažne jasný a teplý, okrem 13., 30. a 31. júla, kedy pršalo. V auguste bolo premenlivé počasie, striedali sa dni bez zrážok a dni, kedy boli búrky z tepla, napr. 10. či 13. august. Potom prišiel suchý september, okrem 9., kedy bola poriadna hrmavica s bleskami, spadlo skoro 40 mm zrážok. V októbri boli prehánky len začiatkom mesiaca, do 10. Aj november bol nezvyčajne teplý na naše podmienky, opäť sme zaznamenali 18 daždivých dní. Prvý sneh napadol 2. decembra, ale boli to len 4 cm, potom nasledovalo teplé počasie. Ochladilo sa tesne pred Vianocami, kedy začalo najskôr pršať, potom snežiť i mrznúť, tešili sa deti i dospelí, keďže sme mali krásne biele Vianoce. Do konca roka napadlo 16 cm snehovej pokrývky.

Bociany v tomto roku prileteli 23. marca, ale len samček. Samička priletela za ním omnoho neskôr, až takmer po 4 týždňoch, až 17. apríla. Vychovali spolu dve mláďatá. Ako zvyčajne, mladé odleteli skôr, a to 8. augusta.

14 Záver

Ako kronikárka obce *vyslovujem vrelé a úprimné poďakovanie* za poskytnutie informácií do kroniky za rok 2019, menovite: pánovi starostovi, obecnej rade, všetkým zamestnancom obecného úradu, celému obecnému zastupiteľstvu, pani riaditeľke a zástupkyniam základnej školy, vedúcej školskej jedálne, predsedom, predsedníčkam i výborom miestnych organizácií, spolkov a

združení, farárom, ale aj všetkým zodpovedným osobám i všetkým ochotným občanom, podnikateľom, nadšencom, inštitúciám, ktorí prispeli či osobne alebo digitálne čo i len kratučkou informáciou k uzavretiu tohto diela.

P R Í L O H A

k zväzku Obecnej kroniky rok 2019

Zoznam príloh

Príloha č.1: článok „Po vyhorení mohol Važec vďaka Hálovi vyzerať inak"

Príloha č. 2: Važecké noviny, spravodaj obce, január-apríl 2019, ročník 11, číslo 1 roka 2019

Príloha č.3: Plagát Otvorenie výstavy Jana Hálu „U nás taká obyčaj"

Príloha č.4: Plagát k 60. výročiu úmrtia maliara Jana Hálu

Príloha č. 5: Fotografie FZ Stráne, FS Bučina Pača,Terchovská muzika

Príloha č. 6: Plagát „Deň obce a Otváranie studničiek"

Príloha č. 7: Zápisnica OZ_112019 zo dňa 18.12.2019

Príloha č. 8: Tabuľka umiestnenia mladých važeckých pretekárov v zimnej sezóne vo vytrvalostnom športe v sezóne 2018/2019

Príloha č. 9: Kalendár triedeného zberu komunálneho odpadu_2019 v obci Važec

Príloha č.1

„Po vyhorení mohol Važec vďaka Hálovi vyzerať inak"

V súvislosti s Janom Hálom uvádzam v prílohe článok, ktorý bol zverejnený 12. 7. 2019 s názvom: „Po vyhorení mohol Važec vďaka Hálovi vyzerať inak":

Bolo to 17. júla 1931, počas šiestich hodín vyhorela jedna z najkrajších aj najväčších podtatranských dedín, mocná inšpirátorka umeleckého diela maliara Jana Hálu. Miloval ju s celou vrúcnosťou svojho srdca a neopustil ju, ani keď sa zdalo, že Važec po katastrofe stratí príťažlivosť pre jeho tvorbu. Veľa priateľov volalo Hálu bývať do Bratislavy alebo do Prahy, ale on zotrval. „Drevený Važec vyhorel, ale jeho ľud zostal a ten ja neopustím. Nezabudol som, keď ma v prvých rokoch môjho života vo Važci bieda tlačila, nedali mi Važťania zhynúť – aj z toho mála, čo mali, mi z úprimného srdca poskytli – teraz je na mne, aby som im podal pomocnú ruku v ich nešťastí", písal priateľovi.

Podnikol rozsiahlu akciu – písal do rôznych časopisov slovenských aj českých, vlastným nákladom vydal peknú ilustrovanú publikáciu Pamiatke starého Važca, ktorú rozposlal po celej republike. Zišlo sa vtedy 10 mil. Kčs, okrem

hmotnej pomoci rôznych fabrík, ako šatstva, bielizne, riadu aj potravín. V roku 1931 v dobe hospodárskej krízy boli to veľké peniaze a Važťania si mohli postaviť bez dlžôb krásne nové obydlia.

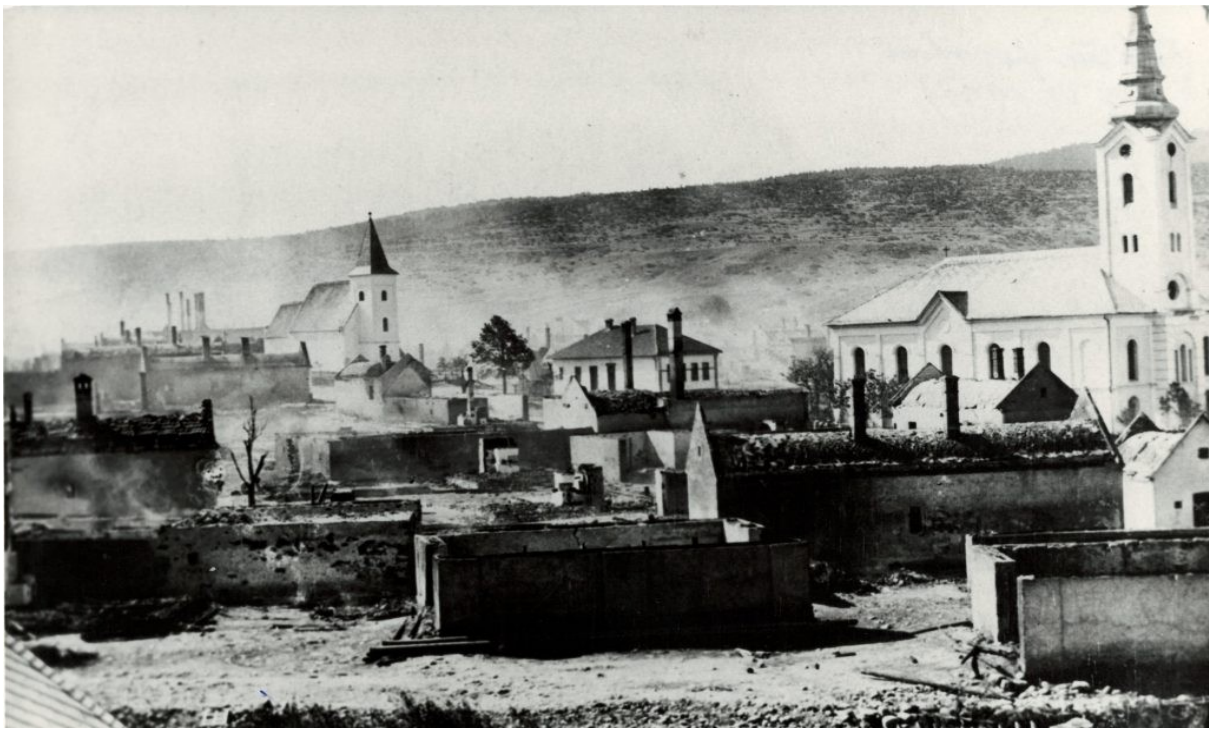

Maliar Hála s jeho bratom, architektom, urobili niekoľko návrhov na rôzne typy domčekov – materiál mal byť impregnované drevo kombinované s tehlou – na spôsob horských stavieb. Hála išiel do Bratislavy ku slávnemu architektovi Ing. Dušanovi Jurkovičovi a rozprával mu, ako by si on predstavoval nový Važec. Ing. Jurkovič bol touto myšlienkou nadšený, aj návrhy sa mu páčili a sám ich chcel zdokonaliť.

Hála sa vrátil spokojný domov, ľudia ho vítali s radosťou, keď im všetko rozpovedal, lebo vedeli, že to s nimi myslí úprimne. Dreva mali na lúkach dosť, ku tomu milodar – len ich tak ruky svrbeli, ako sa tešili na túto prácu. Ale čo sa stalo!

Jedného dňa stavebné družstvo zvolalo verejnú schôdzu, na ktorej prehovoril vedúci inžinier stavby. Hovoril dlho, uisťoval ich, že jedine s družstvom dobre obídu, aby si nič nedali nahovoriť Hálom – a nakoniec korunoval svoju „priateľskú" reč slovami: „Hála chce, aby ste stavali drevenice, lebo sa bojí, že by nemal čo maľovať!"

To Hálu veľmi ranilo aj urazilo. Vzdal sa všetkého úsilia, poďakoval sa Ing. Jurkovičovi, ktorý ťažko pochopil, ako ďaleko môže siahať ľudská zloba. A najmä, keď bol Hála predvolaný k bývalému zemskému prezidentovi Országovi pre poburovanie ľudu a mal byť preto zatvorený, odvrátil sa zatrpknutý od celej výstavby. A stavalo sa „bez ladu a skladu", bez citu, bez lásky a rešpektu k podtatranskej dedine, aj jej krásnemu kraju.

Text: Rina Hálová, manželka maliara Jana Hálu, z archívu LGPMB

manželia Rina Hálová (1902 - 1987) a Jan Hála (1890 - 1959), Važec
Foto: archív LGPMB

Príloha č. 2

Važecké noviny, spravodaj obce, január-apríl 2019, ročník 11, číslo 1 roka 2019

str. 93 až 102, v citovanej prílohe ide o str. 9 a 10

Príloha č. 3

Plagát Otvorenie výstavy Jana Hálu „U nás taká obyčaj"

str. 103

Príloha č. 4

Plagát k 60. výročiu úmrtia maliara Jana Hálu

str. 104

Príloha č. 5

Fotografie FZ Stráne, FS Bučina Pača,Terchovská muzika_09062019

str. 105 - 110

Fotografia č.1: Chorovod „Omilienci"

foto: archív Eleny Jelenovej

Fotografia č. 2: FZ Stráne

foto: archív Eleny Jelenovej

Fotografia č. 3: FZ Stráne

foto: archív Eleny Jelenovej

Fotografia č. 4: FS Bučina z hornogemerskej obce Pača

foto: archív Eleny Jelenovej

Fotografia č. 5: Pásmo Terchovskej muziky – Repáňovci

foto: archív Eleny Jelenovej

Fotografia č. 6: FZ Stráne so svojou hudbou a s terchovskými muzikantmi

foto: archív Eleny Jelenovej

Príloha č. 6

Plagát ku Dňu obce a Otváraniu studničiek

str. 111

Príloha č. 7

Zápisnica č. 11/2019 zo zasadnutia OZ zo dňa 18.12.2019, bod č. 2,
str. 112 až 125 v konkrétne citovanej prílohe ide o str. 2 až 10

Príloha č. 8

Tabuľka umiestnenia mladých važeckých pretekárov v zimnej sezóne vo vytrvalostnom športe 2018/2019

str. 126

Príloha č.9:

Kalendár triedeného zberu komunálneho odpadu_2019 v obci Važec

str. 127